LISA HEINZDONGES

Ursula si Liza

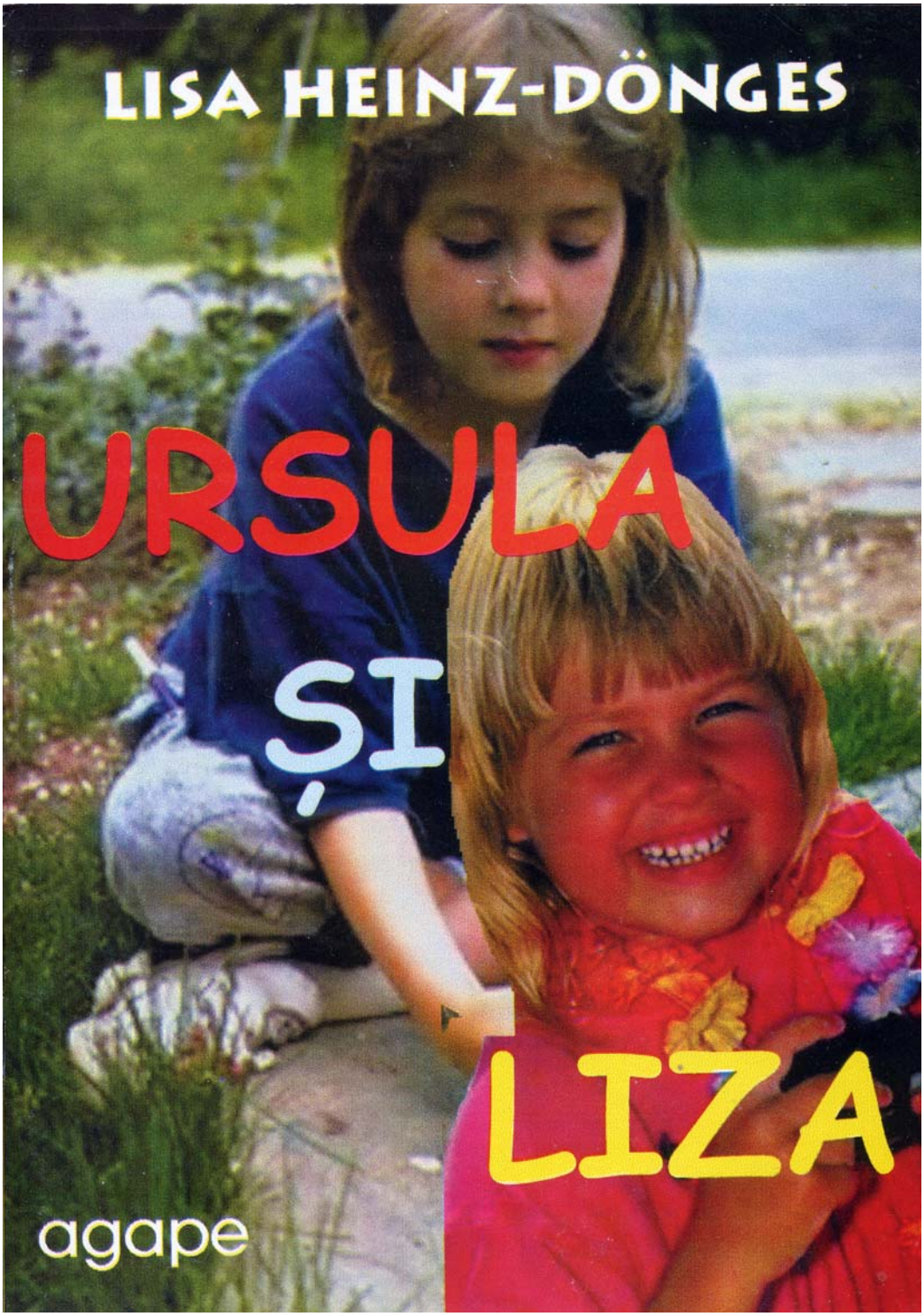

Copyright 2000 by Editura Agape Traducerea: Codrina Cozma Editarea: Olimpiu S. Cosma Tiparul: Agape S.R.L. Str. Podului 8 2300 Făgăraş
ISBN 973-8152-09-7

Domnul Jost era pe punctul de a începe lecția, cînd cineva bătu la uşă. Era directorul care aducea o fetiță cam de unsprezece ani.

Elevii se ridicară, însă nu toți deodată, cum o făceau altădată; cu toate acestea, directorul păru mulțumit: clasa domnului Jost era foarte disciplinată.

Cincizeci de perechi de ochi se fixară asupra noii venite; fetele erau cu siguranță cele mai intrigate.

„Poartă încă codițe", murmură una dintre ele, însă fără răutate. Şi oricine ar fi privit-o pe „nou-venită" trebuia să recunoască că era în-cîntătoare cu codițele ei închise la culoare care îi cădeau peste umeri, cu un mic breton ondulat şi cu ochii ei căprui, veseli.

„V-o aduc pe Ursula Kohler, domnule Jost", spuse directorul împin-gînd-o uşor pe Ursula spre învățător. Acesta privi copila cu bunăvoință şi îi întinse mîna.

„Bună ziua, Ursula".

Şi acum urmă o a doua surpriză: Ursula făcu o reverență adîncă, care stîrni rîsul înfundat al unor fete.

„Ia să vedem! Unde să o aşezăm pe Ursula?" spuse învățătorul, tre-cîndu-şi privirea peste rîndurile de elevi.

„O clipă", îl întrerupse directorul pe învățător, trăgîndu-1 un pic la o parte. Ii explică cu voce scăzută: „Doamna Kohler îşi face extraordinar de multe griji pentru fiica sa şi are o înclinație religioasă exagerată. A plecat de la oraş de curînd, pentru a veni să se stabilească aici. I-a trebuit mult timp să se hotărască, pentru că nu priveşte cu ochi prea buni Riedhausenul nostru. De cînd a murit soțul ei, i-a fost foarte greu la oraş, unde viața este atît de scumpă; de aceea, s-a decis pînă la urmă să se întoarcă în casa părinților ei, care s-a eliberat de curînd. De fapt, doamna Kohler este de loc de aici; tatăl ei, domnul Beer, a fost învățător aici acum vreo patruzeci de ani; a murit de mult, firește. Ați auzit poate vorbindu-se despre el?"

„Da. Trebuie să fi fost un om de valoare. Totuşi, nu a rămas aici pînă la sfîrşit?"

„Nu, s-a mutat. Sora lui mai mare cu soțul ei au venit atunci şi s-au instalat în casa lui; dar au murit şi ei amîndoi. Pentru doamna Kohler este evident foarte dificil să-şi piardă soțul atît de devreme. El avea o slujbă foarte bună în orașul Frankfurt, într-o mare întreprindere. Şi apoi se pare că se afla şi în fruntea unui fel de congregație creştină. Soția sa trebuie acum să-şi limiteze mult cheltuielile, cu doi copii. Nu

se pune problema să o trimită pe Ursula la o şcoală mai bună la oraş. Nu trebuie totuşi ca mama să-şi închipuie că fiica ei s-ar afla printre îngeri într-o astfel de şcoală. Copiii noştri de aici nu sunt prea răi. Dar o putem linişti pe mamă, alegîndu-i cu grijă fetei colega de bancă".

Ursula rămăsese acolo, cu un aer cam nefericit, între cei doi domni care şuşoteau şi copiii care o analizau plini de curiozitate. Este adevărat că băieţii ştiură să îşi facă de lucru imediat în felul lor: se loveau pe ascuns cu liniarele peste cap sau pe spate şi făceau şi alte şotii ca să treacă timpul. Fetele, în schimb, îşi continuară analiza. Îşi comunicau în şoaptă rezultatele observaţiilor lor. Ursula, care nu era timidă din fire, după ce analizase jenată tablourile de pe perete, îşi ridică, la rîndul ei, privirea sinceră asupra rîndurilor de fete; ochii i se opriră asupra unei fetiţe cu o mimică veselă şi cu privirea limpede, care să tot fi fost cu un cap mai înaltă decît ea, şi care, pe jumătate ridicată pe bancă, se uita pe rînd, cînd la învăţător, cînd la noua venită cu o expresie de dezaprobare. în cele din urmă, cu o mişcare sugestivă a capului, aceasta o invită pe Ursula să vină să se aşeze pe locul liber de lîngă ea. Ursula se întoarse spre cei doi domni, atrăgînd astfel atenţia domnului Jost.

„Ei bine, ce se întîmplă?"

„O, ea stă de mult în picioare", răspunse fetiţa, din spatele clasei, „şi lîngă mine este un loc liber".

„Asta e treaba mea, Elisabeta".

La această mustrare, ea îşi ridică cu semeţie buza de jos şi se aşează.

„Cred că o să te aşezăm", spuse învăţătorul, „aici, în faţă, Ursula, lîngă Margareta. Iar tu, Gabriela, poţi să te întorci lîngă Elisabeta. Dar să nu vă prind iar flecărind!"

Gabriela, radiind de bucurie, se retrase în spatele clasei, lăsîndu-i Ursulei locul său lîngă Margareta, o fetiţă mioapă, cu faţa palidă. Directorul păru satisfăcut de acest aranjament şi îşi luă rămas bun de la ei. Ursula aruncă pe furiş o privire spre Elisabeta. Cît de mult i-ar fi plăcut să fie ea colega ei de bancă!

Lecţia începu. Micuţa orăşeancă, care venise cu anumite sentimente de superioritate, rămase uimită de cunoştiinţele copiilor din Riedhau-sen. Foarte rar putea să răspundă şi ea. învăţătorul de asemenea îi făcu o impresie absolut favorabilă. Ah, da! îşi aminti

Ursula, directorul îi spusese mamei că mă va duce de fapt la clasa tînărului domn Frohlich, dar că domnul Jost ar fi mai potrivit.

Acum era ora de povestire - o materie care îi deveni imediat dragă Ursulei şi care era nouă pentru ea. Mai întîi un băiat veni în fața clasei şi povesti ce făcuse în vacanța de Paşte. Apoi, o fată spuse un basm; o alta povesti o întîmplare amuzantă din viața unui poet.

„îți este cunoscut acest scriitor?" întrebă deodată învățătorul, adresîndu-se Ursulei.

„Da, s-a născut în oraşul nostru", răspunse ea, sigură pe sine.

„Ai vizitat poate casa lui natală?"

„Da, am fost în vizită acolo".

„Ei bine, cred că ai putea, fără îndoială, să ne spui cîte ceva despre aceasta. Poți să rămîi în picioare la locul tău".

Ursula descrise foarte bine şi coerent ceea ce văzuse în acea casă.

„Şi apoi, am intrat într-o cameră care era mult mai mică ca..."

„Greşit! Se zice ‚mai mică decît'", sări cineva din spatele ei.

Ursula nu se lăsa încurcată aşa uşor. Cu toate acestea, faptul că fusese întreruptă atît de brusc o lăsă fără cuvinte. Ce îndrăzneți erau copiii de aici! De altfel, ştia şi ea foarte bine că nu se spune „mai mică ca". Tatăl ei îi repetase lucrul acesta de nu ştiu cîte ori. Domnul Jost zîmbi.

„Nu eşti obişnuită ca ceilalți să intervină astfel cînd ceva le atrage atenția. Dar te-ai descurcat foarte bine pînă aici. Continuă; tu nici nu te-ai putut pregăti ca ceilalți. De altfel, ai folosit deja de mai multe ori *ca* după superlativ".

Mai liniştită, Ursula îşi urmă povestirea fără a se mai încurca pînă la sfîrsit.

In recreație, ea fu în centrul atenției grupului de fete. În timpul ultimei jumătăți de oră la sport, cînd se jucau cu mingea, Ursula participă cu toată înflăcărarea. Elisabeta, cea cu fața arogantă, poreclită de ceilalți Liza, era prima la sport. Ursula nu era mai prejos decît ea, mai cu seamă la jocuri şi la alergări; ea fu foarte mîndră că Liza o luă în tabăra ei.

„Mamă, îmi place mult la noua şcoală; colegii sunt toți amabili şi cuviincioşi. Cred că mi-am făcut şi o prietenă; se cheamă Liza Fenrich".

Ursula spuse toate acestea pe nerăsuflate în timp ce intra în grădină, unde doamna Kohler tocmai căuta o salată pentru masă.

„Mă bucur pentru tine, fetița mea", spuse mama în timp ce un zîmbet i se schiță pe fața serioasă. „Cum se cheamă prietena ta? Fenrich?"
„Da, Elisabeta Fenrich".
Mama căzu pe gînduri. Numele nu-i era necunoscut şi nici nu-i suna prea plăcut la ureche. Totuşi, nu voia să umbrească încă bucuria Ursulei.
„O s-o invităm odată pe Elisabeta la noi", răspunse ea liniştită; dar în inima ei de mamă era îngrijorată. Seara, după ce se rugă cu fetița, îi spuse: „Nu-i aşa că micuța mea Ursy n-o să-şi aleagă ca prietene fetițe care nu vor să ştie nimic despre Domnul Isus*?"
„Nu, mamă; totuşi, nu pot să-mi dau seama imediat de aceasta. Cît suntem la şcoală, sau ne jucăm împreună, suntem aşa de ocupați".
„Da, asta-i sigur, dar o să vină bineînțeles şi ocazia cînd tu va trebui să fii de partea Salvatorului. Îți aminteşti ultimele cuvinte pe care ți le-a spus tati: că trebuie să fii credincioasă şi curajoasă". Fetița încuviințâ cu o față serioasă şi suspină. Apoi, cum ea îşi înăbuşea un căscat, mama se gîndi că era mai bine să o lase să doarmă, mai ales după impresiile şi experiențele obositoare ale primei sale zile de şcoală la Riedhausen.

*** * ***

Ursulei îi plăcea noua ei viață mult mai mult decît cea pe care o dusese la oraş. Este adevărat că Riedhausen nu era decît un sătuc; totuşi, te simțeai mai liber ca la oraş; în primul rînd, casa era mai spațioasă, apoi era grădina şi pădurile splendide din împrejurimi. Ursula şi colegii ei se plimbau adesea prin ele. Cîteodată, fetele mergeau la plimbare prin pădure cu învățătorul; băieții făceau şi ei parte din grup şi se jucau toți împreună de-a hoții şi gardiştii; era tare distractiv. Dar cel mai frumos era cînd se ducea numai cu Liza la pădure sau la piscină. Exista într-adevăr şi o piscină frumoasă la Riedhausen şi, cînd venea vorba de înot, Ursula putea să dea lecții oricui, chiar şi Lizei. Ea îi arătase Lizei cum să facă plonjonul în apă şi cum să înoate corect pe spate.

Doamna Kohler nu era la fel de mulțumită de schimbările din viața lor. Găsea că Ursula devenea prea libertină. Constata cu durere că fetița ei se bosumfla din ce în ce mai des cînd îi cerea să o ajute în casă sau în grădină, sau să meargă cu micuțul Werner pe malul pîrîului, unde el putea să se joace foarte bine în nisip. Şi totdeauna şi peste tot, trebuia să o implice pe cît posibil şi pe Liza.

Ataşamentul şi admirația Ursulei pentru noua ei prietenă erau foarte mari şi, la drept vorbind, doamna Kohler nu putea să-i reproşeze nimic fetiței: Liza era ordonată şi înțelegătoare. Totuşi, avea o părere prea bună despre sine şi provenea dintr-o familie în care nimeni nu voia să ştie despre Dumnezeu, mai ales tatăl ei care avea un rol conducător printre ateii din Riedhausen.

Prima dată cînd Liza venise să o ia pe Ursula la înot, doamna Kohler o întrebase:

„Spune-mi, Liza, ai auzit vreodată vorbindu-se despre Domnul Isus?"

Fetița îşi privi surprinsă interlocutoarea; păruse că era pe punctul de a răspunde ceva, însă se abținuse şi explicase:

„Da, am auzit vorbindu-se despre Isus. Dar noi nu credem că El a existat". Doamna Kohler o privise pe copilă cu seriozitate şi tristețe.

„Atunci, eşti de compătimit. Numai Isus poate să facă fericită o inimă. Ursula îți va putea vorbi despre El. Ei îi place mult să se joace cu tine, Liza, însă trebuie să-ți spun un lucru: eu nu vreau ca tu să o influențezi pe Ursula împotriva lui Dumnezeu şi a lui Cristos. Dacă voi observa că faci asta, îi voi interzice să se mai întîlnească cu tine. Sper totuşi ca ea să-ți arate calea spre Cer".

Ursula se dusese în grădină să-şi caute costumul de baie care se usca la soare. Oare de ce i se părea atît de neplăcută această discuție a mamei sale cu Liza? O clipă mai tîrziu, Liza o reîntîlni şi îi spuse foarte calmă:

„Eşti gata?" Nu era nici o urmă de batjocură pe fața ei. Mai întîi mersese cu ea în tăcere, apoi îi spusese: „Ştii, Ursula, mama ta vrea să-ți interzică să te mai întîlneşti cu mine dacă îți vorbesc despre convingerile noastre. Atunci, vezi tu, nici tu să nu-mi vorbeşti de ale tale. Puțin îmi pasă ce credeți voi. Aşa că ne-am înțeles în această privință. După ce o să stai aici mai mult, o să îți schimbi părerea. Eşti încă atît de mică, cu aproape un an mai mică decît mine".

Ursula simțise că trebuie să spună ceva şi încercase de mai multe ori să înceapă, dar li se alăturaseră încă două colege de clasă şi pierduse ocazia. Apoi, cu înotul şi cu joaca, uitase cu totul. La întoarcerea acasă, îşi adusese aminte totuşi că se întîmplase ceva neplăcut... a, da! cu Liza. Nu-i spusese nimic mamei sale, dar seara, înainte de a adormi, se rugase aşa: „Salvatorul meu drag, iartă-mă că am fost atît de laşă astăzi. Tu ştii că eu vreau să-Ți mărturisesc Numele; Te rog să-mi mai dai o dată ocazia".

Se întrebase dacă prietena ei povestise acasă ceea ce-i spusese mama ei şi dacă îi vor mai da voie să vină pe la ea. Dar, a doua zi, Liza sosise la fel de punctuală ca de obicei. La întrebarea timidă a Ursulei, ea răspunsese cu indiferență:

„Da, am povestit acasă. Mama nu e supărată; mi-a zis: ‚Du-te, acolo eşti într-o tovărăşie bună'. Dar tata a aruncat în foc cărticica pe care mi-o dăduse mama ta; nu trebuie neapărat să-i spui asta". Din nou,

Ursula simțise o durere surdă în inimă, dar din nou păstrase tăcere. Iar Liza se grăbise să o ia pe Ursula la plimbare. De atunci, ea evita să mai rămînă singură prea mult timp cu doamna Kohler; nu mai voia să audă lucruri serioase. Cu toate acestea, Liza n-ar fi îndrăznit să-i răspundă obraznic doamnei Kohler. Chiar şi ea se mira de aceasta.

Dar exista ceva deosebit în mama Ursulei, care o făcea pe Liza să nu-i poată răspunde cum o făcea cu propria ei mamă sau cu mamele altor colegi ai ei din Riedhausen.

„Mamă", spusese Ursula în seara aceea, „dacă îi interzici Lizei să-mi vorbească despre părerile ei, nici eu nu pot să-i vorbesc despre ale mele; nu ar fi drept să fac asta".

„Ascultă-mă, draga mea, Liza nu poate fi fericită în inima ei, şi cu cît va înainta în vîrstă, cu atît mai nefericită va deveni din cauza ‚părerilor ei', cum le spui tu. Dar dacă tu eşti fidelă, vei învăța să apreciezi tot mai mult fericirea pe care o poate da Domnul Isus. Ai vrea atunci, şi mai ales dacă o iubeşti pe Liza, să fii atît de egoistă şi fără inimă încît să nu-i împărtășești şi ei fericirea ta?"

Ursula rămăsese pe gînduri.

„Da, aş putea să i-o spun odată în forma asta Lizei".

Într-o frumoasă după-amiază de toamnă, Liza se prezentă la ora de sport cu un costum de trening albastru azuriu. Era foarte mîndră de el şi fu şi mai mîndră cînd domnişoara Jung îi spuse:

„O, Liza, este foarte frumos. O să ai un succes extraordinar astăzi!"

Şi într-adevăr, în ziua aceea, Lizei îi reuşiră de minune săriturile la paralele. Părul ei scurt flutura în aer în timp ce atingea din nou solul cu o îndoire elegantă a genunchilor. Ursula n-o scăpa din ochi; cu toate acestea, ceva o oprea să vorbească. ‚Trebuie să pot face şi eu asta la fel de bine ca ea', îşi spuse în sinea ei. Cu inima bătînd, înainta spre aparat, sări pe bare, dar începu să se legene într-un mod atît de dezordonat, încît ar fi căzut între cadrele barelor dacă domnişoara Jung nu ar fi prins-o. încercă şi a doua oară, fără să aibă mai mult succes. Cine

era de vină? Ursulei îi venea să plîngă de mînie. După oră, se întoarse repede acasă, singură. I se păru că o aude o dată pe Liza chemînd-o, dar nu se întoarse.
„Mami", strigă ea cu ardoare, intrînd în bucătărie, „cumpără-mi, te rog, un trening; e atît de practic, şi pe urmă nu o să mai am nevoie de ciorapi şi de fustă". Şi cum mama ei nu răspundea imediat, ea adăugă: „Şi Liza are acum unul".
Liza, mereu Liza! Doamna Kohler trebui să facă un efort ca să nu se supere.
„Nu, Ursula. Nici nu se pune problema. Nu avem bani pentru asta. Sunt alte lucruri care ți-ar fi mult mai necesare".
„Familia Fenrich are şi mai puțini bani ca noi, şi cu toate acestea, Liza a primit un trening, şi fratele ei la fel".
„Ce fac alții cu banii lor nu ne priveşte pe noi. Haide, fii drăguță şi du cuțitele sub umbrar; nu le-am pus încă pe masă".

Dar Ursula nici nu se gîndea să fie drăguță. O năpădise un sentiment de amărăciune, de resentiment, de tristețe. Şi cînd micul Werner trecu prin fața ei pe căluțul său din lemn, fredonînd „Tening, tening, Ula nu tening", paharul se revărsă. Dintr-o lovitură, îl răsturnă pe băiețel şi fugi în grădină urmată de țipetele frățiorului ei.

Doamna Kohler îl puse din nou pe picioare şi îl mîngîie. Ea însăşi suspină gîndindu-se la Ursula. Cum puteau oare copiii să fie atît de duri? Nu ştia oare Ursula că mama ei abia o putea scoate la capăt?

În aceeaşi dimineață, mama se aşezase lîngă cufăr, îşi pusese înainte resturile de lînă şi material, îşi făcuse socoteala şi se gîndise: Ursula ar avea atîta nevoie de o rochie groasă de şcoală pentru toamnă şi iarnă.

Dar nu se putea face într-adevăr nimic; materialul albastru închis mai ajungea numai de o fustă mică. Doamna Kohler nu-şi putu opri o lacrimă mare să i se prelingă pe obraz; şi imediat micuțul Werner începu din nou să plîngă:
„Rău, mama, rău?"

Da, avea inima foarte grea. Suferea pentru moartea soțului ei şi din cauza purtării Ursulei. îl strînse pe micuț în brațe, apoi îl împinse uşor spre uşă, pe căluțul lui de lemn:
„Du-te în grădină; vine şi mama imediat".
Şi aruncîndu-se pe genunchi, aduse înaintea Tatălui ei ceresc tot ce o apăsa.

În aceeaşi după-amiază, doamna Kohler trăi o mare bucurie. Veni în vizită soția morarului. La drept vorbind, sosirea acestei doamne cam vorbărețe nu-i păru prea nimerită mamei îngrijorate. Cu un şuvoi de vorbe, musafira se scuză că nu venise mai devreme; îi cunoscuse totuşi foarte bine pe părinții ei. Dar nu avusese timp.

„Şi Anna mea, care este totuşi mare şi puternică, credeți că mă ajută la ceva? Cine ştie ce-i trece prin cap? E plecată aproape toată ziua. Ai şi de ce să înnebuneşti cu copiii ăştia. Gîndiți-vă! Săptămîna trecută, în oraş, i-am cumpărat lînă pentru o jachetă. Ah, cîte mofturi mi-a făcut la culori: asta ar fi tocmai bună pentru o femeie bătrînă; cealaltă ar fi trebuit să fie roşu aprins sau portocaliu! Dar, spuneți şi dumneavoastră, doamnă Kohler, nu este acesta un roşu închis superb? Nu pot să suport mania oamenilor din ziua de azi de a se îmbrăca în culori vii ca papagalii. Ştiu foarte bine că nici dumneavoastră nu sunteți de acord cu asta. Această chestie prostească m-a supărat atît de tare, încît am spus: să schimb lîna asta? Nici vorbă; mă duc să i-o duc doamnei Kohler. Poate că veți face ceva din ea pentru dumneavoastră, sau dacă nu pentru Ursula. E o lînă aşa de frumoasă... Nu vă place?" întrebă ea, în timp ce doamna Kohler stătea cu privirea în jos, răsucind un fir între degete, ca pentru a-i estima valoarea. Apoi doamna Kohler ridică capul; ochii îi erau plini de lacrimi.

„O, doamnă Fries, nu vă pot spune cît de recunoscătoare vă sunt", spuse doamna Kohler, strîngîndu-i mîna generoasei sale binefăcătoare, îi mărturisi apoi necazurile ei şi îi spuse că această lînă s-ar potrivi de minune pentru puloverul pe care voia să i-1 tricoteze Ursulei. Avea un rest de material pentru fustă, dar nu avea din ce să-i facă o bluză sau un pulover. „Ce bucurie", încheie ea, „să experimentez faptul că

Dumnezeu este cu adevărat cu noi şi că răspunde nevoilor noastre chiar la momentul potrivit; nu credeți?"

Buna morăriță era un pic încurcată, dar foarte bucuroasă că darul ei fusese atît de binevenit.

„Da, da, dumneavoastră sunteți o femeie pioasă", spuse ea luîndu-şi rămas bun. „De aceea, Domnul Dumnezeul nostru lucrează pentru dumneavoastră într-un mod cu totul deosebit". Şi în ciuda tăgăduirii doamnei Kohler, nu mai vru să-şi schimbe părerea.

Ursula reapăru cu puțin înainte de ora cinei. Era palidă şi avea un aer abătut. Dintr-o privire rapidă, mama ei se asigură că expresia de mîndrie îi dispăruse. O întrebă numai:

„Unde ai fost?"
„În pădure", răspuse ea pe nerăsuflate.
„Singură?"
„Da, singură-singurică".
Şi se opriră aici. Sfioasă, Ursula rămase lîngă mama ei, ca şi cum ar mai fi aşteptat încă o întrebare; dar mama nu spuse nimic. Ii făcu toaleta lui Werner, apoi pregăti cina. Luară masa în tăcere; Ursula nu reuşi să înghită decît cîteva îmbucături, şi deja îi pierise pofta. Doamna Kohler simţea o profundă milă pentru fetiţa ei, dar trebuia ca ea să-şi găsească singură drumul de întoarcere.
„Şi acum, du-te să te culci".
„O, mami!" Ursula izbucni în lacrimi. Se aruncă de gîtul mamei sale şi mult timp nu putu scoate o vorbă. „Am fost atît de rea astăzi", spuse ea într-un sfîrşit, „atît de geloasă pe Liza şi atît de rea cu tine şi de nemulţumită. Iartă-mă. Nu vreau nici un trening; aş vrea numai ca să nu mai fii supărată pe mine".

Mama mîngîie blînd părul buclat al Ursulei, pînă cînd fetiţa se mai linişti un pic. „Da, copila mea, te iert. Dar nu uita să-I ceri iertare şi Domnului Isus, căci şi pe El L-ai îndurerat la fel de mult".
„Am făcut-o deja, acolo, în pădure. Şi apoi, am fost atît de răutăcioasă cu frăţiorul meu".
„Fugi repede să-1 săruţi. Micuţul nu s-a culcat încă. Îl aud fredonînd singur. Iar după aceea, voi veni să stau un pic cu tine".

Din cîteva sărituri, Ursula ajunse sus. Şi curînd doamna Kohler îi auzi pe cei doi copii rîzînd veseli împreună. Un zîmbet de fericire îi înflori pe faţă.
„Mamă", începu Ursula, cînd mama ei ajunse lîngă patul ei, cu un sandviş mare cu roşii, „cred că Domnul Isus m-a lăsat în voia mea de data aceasta, pentru că în aceste zile nu m-am purtat aşa cum se cuvine.

N-am avut niciodată curajul să-i vorbesc Lizei. Dar asta nici nu e aşa de simplu. Margaretei, cea care stă lîngă mine, cu ochelari, care este atît de slabă la sport şi la matematică, şi a cărui bunică tocmai a murit, ei pot să-i vorbesc mai uşor, pentru că deseori mi se face milă de ea. Dar Liza, ştii, e un pic deosebită; este foarte bună la toate; chiar şi băieţilor le place să joace mingea cu ea, şi apoi este atît de sigură pe ea - dar vreau, da, vreau cu adevărat să-i vorbesc despre Domnul Isus.
„Domnul îţi va da puterea s-o faci".

Pînă la miezul nopții, doamna Kohler lucră la puloverul roşu de lînă. Aceasta va fi o surpriză pentru ziua Ursulei.

*** * ***

Două zile mai tîrziu, Ursula şi frățiorul ei se jucau în nisip pe malul pîrîului. Ea îi construise un castel şi înfipsese un steag în vîrf, iar băiețaşul scotea strigăte de bucurie, ceea ce nu îl împiedică, o clipă după aceea, să dărîme totul cu mînuțele sale durdulii. Ursula nu se supără. Ea nivelă nisipul şi construi altceva. Era ciudat că putea să fie fericită jucîndu-se pur şi simplu cu frățiorul ei, ştiind că mămica era mulțumită, şi Isus la fel. Liza venise să o caute.

„Ştii, Liza, astăzi prefer să nu vin", spusese Ursula. „Mami are de spălat, şi eu l-am luat un pic pe Werner ca să n-o încurce la treabă. Pentru tine este plictisitor, dar..."

„Da, atunci prefer să merg mai bine cu Kathi şi cu ceilalți".

Ursula rămăsese fermă. Cînd clopotul bisericii bătu ora patru, ea strînse formele de nisip. „Hai, Werner. Să ne întoarcem acasă să luăm o gustare. Ascultă...", zise ea văzînd că băiețelul nu-i dădea nici o atenție, „cîntă cineva acolo jos, în spate; hai repede să ascultăm".

Erau cîțiva colegi de clasă de-ai Ursulei care defilau, în frunte cu Liza, a cărei voce înaltă le domina pe celelalte. Ursula nu cunoştea cîntecul; încercă să-i prindă cuvintele. Atunci simți că fața i se aprinde: era un cîntec cu cuvinte foarte urîte şi... îl cînta Liza. Şi chiar după ce o zări pe Ursula şi aceasta îi făcu cu mîna, ea continuă să cînte cu şi mai multă neruşinare:

De multă vreme rîdem noi în hohote; Cine mai poate azi să creadă-n Dumnezeu?

Ursula se simți jignită în adîncul ființei sale. îşi ridică spre Liza fața încordată şi îl trase repede după ea pe frățiorul ei care, din fericire, nu înțelesese nimic.

Masa era pusă în grădină sub umbrar; mama începuse să-şi bea cafeaua cu doamna Schaffner, o creştină de treabă, care o ajuta adesea la cîrpit şi la curățenie.

„Ați stat destul de mult".

„Copiii - cîntat", povesti Werner.

„A, da! Copiii cîntă un cîntec cu cuvinte foarte murdare", zise mama către doamna Schaffner. „L-am auzit. Ce timpuri triste mai trăim!"

„Vedeți, doamnă Kohler, nici nu mai putem să dăm toată vina pe copii. Ei nu se gîndesc prea mult. Copiii noştri de la şcoala duminicală cîntă la fel de des imnuri religioase închinate Salvatorului, fără să se gîndească deloc la ceea ce spun".

„Este adevărat", îşi spuse Ursula uşurată. „Cînd mergeam la şcoala duminicală îmi plăceau cîntările care aveau o melodie frumoasă şi antrenantă pentru marş. Şi nu mă gîndeam absolut deloc la cuvinte".

Dar nu reuşi să se elibereze în interior de ranchiună față de Liza. În seara aceea, ea rămase încă mult timp trează în pat: ‚Mi-e ruşine să cînt o cîntare care vorbeşte despre Domnul Isus, şi n-o fac tocmai pentru a n-o supăra pe Liza. Şi uite că ea îmi aruncă în față asemenea cuvinte. Nu, de data aceasta trebuie să spun ceva'.

Ocazia se ivi a doua zi în drum spre şcoală.

„N-ar fi trebuit să cînți ieri împreună cu ceilalți".

„Ce anume? A, cîntecul acela de batjocură? O, Ursy, este pentru oamenii luminați la minte; nu este pentru tine".

„Dar nu este adevărat, e pur şi simplu o minciună. Mulți oameni cred încă în Dumnezeu".

„Da, dar nu oameni ca tatăl meu. De curînd a mai ținut o conferință. Ah, trebuia să-1 fi auzit şi tu. Nici un pastor nu se poate măsura cu el".

„Luther, Bismark şi mulți oameni celebri, foarte diferiți de tatăl tău, au crezut în Dumnezeu şi în Isus. Şi mulți oameni renumiți mai cred şi astăzi, nu numai mama şi cu mine. Şi tatăl *meu* era un om învățat şi a crezut cu tărie în Dumnezeu pînă la sfîrşit. Am văzut cum a murit... şi, şi... am putut să văd atunci că toate acestea sunt perfect adevărate". Lacrimi mari umpleau ochii Ursulei, şi obrajii i se împurpuraseră.

„Nu te aprinde atîta", spuse Liza cu răceală. „Pentru mine, toate astea sunt numai închipuiri. Cu atît mai bine dacă sunt unii pe care astfel de gînduri îi fac fericiți".

Ele ajunseseră la şcoală şi se pomeniră antrenate în şuvoiul şcolarilor. De aceea, discuția lor se opri aici. În prima pauză, Liza veni la Ursula ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

„Uite, poftim un măr. Să nu-i povesteşti nimic mamei tale despre ce ți-am spus. Ştii, cu tine mă simt cel mai bine; ceilalți sunt prea proşti pentru mine".

„Nu iau mărul decît dacă nu mai cînți cîntecul acela".

„Bine, dacă asta îți face plăcere. Ia-1 şi vino; ne cheamă să ne jucăm".

într-o zi, pe cînd se întorceau împreună de la şcoală, Liza spuse:

„A, vezi... acela de acolo este tatăl meu".
Ursula deschise ochii mari. De mult timp îşi dorea să-1 vadă odată pe tatăl Lizei. Dar cum el pleca totdeauna devreme în oraş şi nu se întorcea decît seara, copiii nu-1 vedeau decît rar.
„Care? Acela înalt?"
„Da, cel din mijloc".
Ursula îl examina: era înalt şi lat în spate, cu o statură impozantă, înaintînd cu un pas hotărît, cu pălăria într-o parte şi cu o pipă scurtă în gură. Are buza de jos exact ca Liza cîteodată, constată Ursula; este frumos şi seamănă cu Liza.
„Este încă tînăr", spuse ea.
„Dar ştie mai multe ca mulți bătrîni". Şi Liza continuă cu o voce joasă: „Va fi cu siguranță ales ca primar; să vină numai alegerile. Şi dacă tatăl meu este primar, ei bine, vei vedea atunci că lucrurile se vor schimba: nu vor mai exista şomeri şi săraci".

Ursula urmărea în tăcere grupul care se îndepărta. Acela era deci omul care se lăuda că nu crede în nici un Dumnezeu şi care voia să-i atragă şi pe alții după el. Era de înțeles că va fi ascultat. Cei doi însoțitori ai săi erau numai urechi.
„îți place tatăl meu?"
„Da", spuse Ursula cu şovăială. În fața ochilor ei apăru o altă imagine, aceea a unui om scund şi serios. Avea tenul palid şi o expresie bolnăvicioasă, dar privirea îi ardea ca focul - mai cu seamă atunci cînd vorbea despre Isus în fața unui public numeros. Toți aveau privirea ațintită asupra buzelor lui. Ah! tăticule, gîndi Ursula, dacă ai fi aici, ai ști cu siguranță să o convingi pe Liza şi pe tatăl ei.

*** * ***

„Ei bine", începu domnul Jost la ora de povestire, „îi vom mai asculta din nou pe cîțiva dintre voi povestind ceva astăzi. Trebuie neapărat să vă exersați exprimarea. Este trist să-i auzim pe cei mai mulți dintre voi pocind încă limba noastră". •

Pe Ursula o trecură sudorile. Ce nenorocire! Uitase de tot să pregătească o povestire. Şi era rîndul ei să fie ascultată.
„Doamne Isuse!" se rugă ea în tăcere, „ajută-mă să găsesc repede o povestire". Şi imediat îi veni în minte o istorioară, dar se gîndi că nu mergea să fie spusă la şcoală. În încurcătura ei, se mai rugă o dată: „Dă-mi ceva să povestesc"! Şi deodată îşi dădu seama: „Hai! Vrei ca

Salvatorul să te ajute, dar nu doreşti o povestire în care se vorbeşte despre El"!

Şi deja vocea învățătorului striga: „Ursula Kohler!" Ea se ridică şi se duse în fața clasei. Era prea tîrziu; trebuia acum să se descurce cu povestea acului de cusut pe care doamna Schaffner o spusese recent, văzînd cît de greu îi era Ursulei să bageața în ac. „A fost odată o mătuşă bătrînă, Berta", începu Ursula. „Este un basm?"
„Nu, este o poveste adevărată", murmură ea. „Atunci încearcă să găseşti un început mai bun". „Bătrîna mătuşă Berta locuia într-o cămăruță foarte confortabilă. Lîngă masa de scris era agățat un ghem cu ace care, de fapt, nu-şi avea locul acolo. Dacă îl priveai de aproape, observai că *un singur* ac era înfipt în el. Acesta era foarte subțire, dar prin gaura lui era trecut un fir foarte, foarte gros. Mulți se minunau la vederea acestui lucru şi o întrebau pe mătuşă cum putuse să bage un fir atît de gros într-un ac atît de subțire. Atunci mătuşa scotea acul din ghem şi le arăta că firul nu se putea trage nici înapoi, nici înainte, atît de strîns era firul în gaură; şi cum oamenii erau şi mai mirați, le povestea cum se întîm-plase acel lucru.

Într-o zi, mătuşa Berta se dusese la plimbare cu trăsura împreună cu alte persoane şi cu micuțul Fredy. Seara, la întoarcere, caii se speriaseră şi o luaseră la fugă; pînă la urmă, trăsura se răsturnase. Micuțul Fredy fusese aruncat din trăsură şi căzuse pe o piatră ascuțită; începuse să-i curgă sînge din cap. Ceilalți nu aveau nimic, sau în orice caz, nimic grav; toți se adunaseră în jurul lui Fredy, îngroziți de rana mare pe care o avea la cap. Un cioban care îşi păştea oile în vecinătate venise în fugă şi spusese că trebuia acționat repede, altfel băiatul îşi va pierde tot sîngele. Întrebase dacă cineva are un ac şi ață. Toți îşi scotociseră prin buzunare. Mătuşa Berta avea acul acesta foarte subțire la ea, dar nu avea decît un fir gros care nu intra nicidecum pe urechea acului".

Ursula se opri şi îşi înghiți saliva. Îşi ținuse în tot acest timp privirea ațintită asupra tabloului agățat pe peretele din fața ei. Coborîndu-şi acum privirea asupra colegilor ei, văzu numeroasele priviri captivate îndreptate spre ea.

Nu pot să mă opresc, realiză ea; trebuie să-mi termin povestirea aşa cum este ea. Doamne Isuse, ajută-mă! se rugă ea încetişor. Şi ațintin-du-şi din nou privirea spre tablou, continuă cu curaj:

„Şi atunci mătuşa Berta a început să se roage: ‚Doamne Isuse, Tu poți face şi astăzi miracole. Fă ca firul gros să intre prin urechea acului acesta subțire, altfel micuțul Fredy va muri'. Şi iată că, în ciuda faptului că degetele îi tremurau teribil, firul a intrat din prima încercare, iar păstorul a putut să-i coasă rana, şi Fredy s-a vindecat. Atunci toți împreună I-au mulțumit lui Dumnezeu. Iar acul 1-a păstrat mătuşa Berta ca amintire a faptului că Dumnezeu mai face şi astăzi minuni".

Ursula tăcu. O linişte profundă domnea în clasă. Doar un zgomot uşor îi ajunse la urechi Ursulei, ca un rîs scurt, înfundat. Ochii îi zburară spre Liza. Da, era ea! Liza tocmai se întorcea spre cea care stătea în spatele ei lovindu-şi fruntea cu un deget. Ursula văzu acest lucru, dar nu-i păsa de asta. Se simți năpădită de o senzație de fericire şi de victorie, deşi ştia că de acum înainte mai mulți colegi, printre care şi Liza, îi vor întoarce spatele. Şi lucrul acesta bineînțeles că o durea.

„A fost bine", spuse domnul Jost după o clipă. „Aşează-te, copila mea".

Clasa se mira încă de expresia „copila mea", pe care domnul Jost n-o folosise niciodată pînă atunci, cînd el strigă:

„Elisabeta Fenrich, este rîndul tău!"

Liza înainta în fața clasei, îşi aruncă capul un pic pe spate, cum făcea adesea, şi spuse o istorioară pe care o intitula: „O scenă din viață". Era vorba de o familie nevoiaşă, care trăia în sărăcie. „După ce copiii mîncaseră nimic timp de săptămîni întregi", spuse ea...

„Stop!" strigă învățătorul. „Ce este greşit?"

„A uitat să-1 pună pe *nu*", făcură colegii ei, ca şi cum n-ar mai fi observat altceva. Numai Ursula îi aruncă o privire plină de înțeles domnului Jost, fără a îndrăzni să ridice mîna.

„Ai observat ceva anume, Ursula?"

„Nu este posibil ca nişte copii să nu mănînce timp de mai multe săptămîni şi să mai fie încă în viață", răspunse Ursula şovăind.

„Corect. Tu ai ales ca titlu *O scenă din viață,* Elisabeta, şi aveai intenția să descrii sărăcia din zilele noastre. Ceea ce povesteşti nu trebuie aşadar să fie un basm; esențialul aici este să te limitezi la adevăr, şi povestea ta să fie verosimilă".

De mult timp nu mai fusese Liza mustrată în felul acesta în fața clasei, şi aceasta era prea mult pentru fetița mîndră. Din nou îşi aruncă capul pe spate, îşi ridică buza de jos şi spuse:

„Ursula a spus şi ea că povestirea ei este adevărată; şi cu toate acestea ea era inventată de la început pînă la sfîrşit".

De data aceasta, domnul Jost nu mai putu să nu-i spună: „Vrei, te rog, să-i laşi pe alții să aprecieze asta! Du-te la loc", îi ordonă el. „Nota ta la purtare o să-ți aducă aminte de acest incident".

Lacrimi de mînie se iviră în ochii Lizei; ea murmură cîteva amenințări în care era vorba de tatăl ei. Învățătorul o ignoră în mod intenționat.

„Ştii, mami", îi spuse Ursula mamei sale, după ce-i povestise întîmplarea, „dacă nu aş fi fost eu aceea care să descopere greşeala Lizei şi dacă nu aş fi povestit chiar mai înainte povestea cu acul, Liza n-ar fi fost aşa de furioasă. Totuşi trebuia să o spun; domnul Jost mă întrebase. Dar acum este absolut sigur că Liza nu va mai vrea să aibă nimic de-a face cu mine. Ah, mami, şi acum viața nu va mai fi deloc la fel de frumoasă!" .

„Ți-ar plăcea mai mult să-ți păstrezi prietena şi să-L respingi pe Domnul Isus?"

„Nu, nu. Sunt mulțumită că am spus povestea pînă la capăt. Dacă nu aş fi făcut-o, mi-ar fi ruşine acum, aş avea conştiința încărcată, şi acesta este cel mai rău sentiment pe care îl poți avea".

„Da, şi acum toți ştiu ce gîndeşti tu, că tu crezi în Domnul Isus. Aceasta te va ajuta să-L mărturiseşti în continuare. Dacă nu ai fi făcut lucrul acesta, L-ai fi renegat probabil mereu un pic mai mult şi te-ai fi îndepărtat de tot de El. Iar acum ai fi fost foarte nefericită. Şi dacă Liza sau alții te vor evita sau vor rîde de tine, nu trebuie să suferi prea mult. Ar trebui dimpotrivă să fii mîndră de asta; ştii bine că în Biblie scrie că noi trebuie să ne bucurăm că suntem considerați demni de a îndura dispreț pentru numele Domnului".

Dar, pentru moment, Ursula nu se gîndea decît la partea dureroasă a mărturisirii ei. Îşi ridică privirea gravă spre mama ei, respiră profund şi spuse: „Cred că viața grea va începe de acum încolo".

În sinea ei, mama zîmbi la auzul acestor cuvinte mari; îşi luă fetița în brațe şi îi spuse cu duioşie:

„Dar tu o ai încă pe mămica ta, care îndură totul alături de tine, şi pe micul Werner, care nu cere decît să se joace cu tine. Aşteaptă numai; viața îți rezervă încă multe lucruri frumoase, chiar fără Liza". Şi după ce se gîndi un pic, adăugă: „Iar în după-amiaza aceasta am putea

merge în oraş; am cîteva probleme de rezolvat, apoi vom merge la grădina zoologică. Este încă frumos şi cald; cînd vin zilele reci, majoritatea animalelor se ascund".
„O, mami! Ce fericire!" se bucură Ursula, uitînd îndată de toate necazurile.

Dar bucuria ei nu era nimic pe lîngă încîntarea micului Werner în acea după-amiază, cînd văzu trecînd prin faţa lui, în carne şi oase, toate animalele din cartea lui cu poze: urşii, leii, un rinocer adevărat şi maimuţe care se strîmbau şi care ştiau chiar să meargă pe bicicletă şi să se joace cu mingea! Werner era în culmea fericirii, şi oamenii se amuzau privindu-1 pe acest prichindel. E aşa de scump, îşi spuse Ursula strîngîndu-1 deodată la piept. Nu, nici măcar pentru Liza, n-ar fi vrut să-1 părăsească.

* * *

A doua zi, doamna Kohler se rugase cu o deosebită căldură şi ardoare împreună cu fetiţa ei. Iar Ursula plecase la drum, puternică şi fericită. Cu toate acestea, nu-şi putu împiedica inima să bată mai repede cînd intră în clasă.

Ajunsese un pic mai tîrziu ca de obicei; aproape toţi colegii ei erau deja veniţi. Fetele şi cîţiva băieţi erau strînşi în jurul Lizei Fenrich, care le vorbea cu o voce puternică. Sosirea Ursulei n-o făcu să-şi schimbe nici tonul, nici expresia feţei; ea continuă:
„Tatăl meu s-a supărat mai ales pe învăţător; o să-1 facă să plătească pentru că i-a sprijinit în felul acesta pe habotnici. Parcă ar fi o cămilă, şi cu credinţa lui, o să intre pînă la urmă chiar prin urechea acului". Toţi rîseră de această glumă, în afară de cea care îi înţelesese adevăratul sens, Ursula. Ea se dusese tăcută la locul ei şi îşi aranja lucrurile cu atenţie.

Liza continuă, ridicînd vocea:
„Tata zice că nu putem să-i purtăm pică Ursulei; ea nu e decît o toantă, o Ursulină, ca mama ei"...
„Ursulină? A, da, Ursulină, sună bine", observă Emma cea brunetă, cu vocea tărăgănată.
Ceilalţi rîseră.
„Da, nu e rău. Ursulină, o s-o chemăm Ursulină de acum încolo".
Ursula strîngea atît de tare liniarul în mîini, încît o durea. „Ursulină", asta putea să le-o ierte. Dar faptul că Liza îndrăznise să vorbească despre mama ei cu atîta dispreţ, era prea mult. Liza se arătase totdea-

una aproape timidă în fața mamei Ursulei; încercase odată chiar să facă o plecăciune înaintea ei, ceea ce Liza nu făcea nici în fața doctoriței şcolii, nici în fața membrilor comisiei şcolare. Ursula începea să se înfierbînte. Iar vocea răspicată a Lizei îi ajungea în continuare la urechi.
„Dar nu mai am voie să mai ies cu Ursula, cu Ursulină; tata mi-a interzis. Şi eu i-am spus că oricum nici eu nu aş mai fi făcut-o".

Ursula atinsese punctul de fierbere: „Tu, să nu mai ieşi cu mine!" țipă ea sărind din loc. „Să fii fericită că de atîta timp eu..."
Sosirea învățătorului îi înăbuşi Ursulei în gît sfîrşitul frazei. Fetița îşi reluă repede locul şi rămase mult timp cu capul plecat. Domnul Jost n-o întrebă nimic imediat. Băgase oare de seamă ceva? El observa atîtea lucruri, dar tăcea atîta timp cît nu era neapărat necesar să spună ceva.

Dacă Ursulei îi era ruşine, nu era atît față de el, cît față de Cel despre care citise în acea dimineață că rămăsese tăcut în fața bătăilor de joc şi a urii. O, cum putuse El oare îndura toată ura şi disprețul, chiar şi scuipăturile? Ursula era foarte mîhnită şi abătută. Totuşi, ea îşi spunea: Ce bine că domnul Jost a intrat tocmai în acel moment, altfel aş fi dat drumul la toate acele cuvinte pline de ură. Asta ar fi jignit-o pe Liza, sunt sigură; dar pe urmă mie mi-ar fi părut rău şi ar fi trebuit să-mi retrag cuvintele. Cu siguranță că Domnul 1-a trimis pe învățător chiar la timp.

Acesta fu începutul unor zile de şcoală dificile pentru Ursula. în acelaşi timp ca Liza Fenrich, mai multe colege a căror prietenie însemna mult pentru Ursula îi întorseseră spatele. N-o mai invitau să se joace cu ele în timpul recreațiilor; îi jucau feste la orele de sport, uneori chiar în timpul exercițiilor sau jocurilor la care se aflau în aceeaşi echipă şi căutau să o enerveze bătîndu-şi joc de ea sau tratînd-o cu dispreț. Liza era conducătoarea lor, şi toate o urmau. Bineînțeles că mai multe fetițe îşi păstraseră integritatea; erau mai ales dintre cele ai căror părinți nu se alăturaseră celor care se numeau liberi-cugetători. Cît despre băieți, lor prea puțin le păsa de aceste divergențe de idei.
„Sunteți nişte gîsculițe adevărate", spusese Willy Meier cel înalt. „Să stai bosumflat luni întregi pentru o asemenea prostie!" Iar Charles Petermann, cel mai bun fotbalist, remarcase:
„I-a trebuit totuşi curaj Ursulei pentru a povesti o asemenea istorie, ştiind ce gîndesc majoritatea elevilor. Eu unul n-aş fi putut. Nu prea cred în toate chestiile astea, chiar dacă mă duc încă la ora de religie".

Iar cînd, puțin mai tîrziu, un verişor al Lizei o invită pe Ursula să se joace cu el şi alți cîțiva cu mingea, Liza zise cu un aer disprețuitor: „Voi, băieții, sunteți încă întîrziați. Singurul lucru important pentru voi este să vă jucați şi să faceți năzbîtii. Nu înțelegeți nimic din problemele epocii noastre".

„O, măi, măi! Frazele frumoase pe care le împrumută de la bătrînul ei!" De data aceasta, rîsetele izbucniră pe socoteala Lizei.

Ursula suferea în aceste împrejurări noi; chiar şi profesorii observau lucrul acesta, dar ce puteau face? Fetița mergea în fiecare zi la şcoală, cu inima strînsă de teamă şi de încordare interioară şi nu respira în voie decît atunci cînd se găsea pe drumul de întoarcere. A, da! Acasă era încă bine. De fapt, pînă atunci, Ursula nici nu-şi dăduse seama cît de bine era. Dar şi mama ei îşi dădea silința să-şi recompenseze copila pentru toate micile întîmplări amare de la şcoală. Îi lua pe cei doi copii în pădure, le povestea istorioare sau o punea pe Ursula să citească; de două ori chiar, ea se dusese singură cu Ursula la moara din pădure de unde luaseră ceva de băut împreună. În acest timp, micuțul Werner făcea o plimbare mai scurtă cu doamna Schaffner. El nu putea încă merge pe distanțe prea mari şi adesea îi punea Ursulei răbdarea la grea încercare, nevrînd să o urmeze şi oprindu-se de nu ştiu cîte ori la fiecare pietricică sau cochilie de melc pe care o vedea. Cînd Ursula era singură cu mama ei, putea să-i povestească tot; mama ştia totdeauna atît de bine să o sfătuiască şi să o mîngîie. Iar ea nu se mai enerva ca altădată! Cum se mai distraseră deunăzi cînd se legănaseră amîndouă pe crengile unui brad încovoiat. Mama nu reuşea deloc să o ridice destul de sus!

Dacă doamna Kohler suferea că viața micuței sale Ursula nu era un pic mai însorită, ea se bucura în adîncul inimii ei pentru dependența şi deplina încredere pe care fiica ei le avea acum față de ea. Simțise foarte clar că de cînd se împrietenise cu Liza, Ursula nu mai fusese atît de deschisă cu ea. Era plină de o profundă mulțumire văzînd dorința pe care o avusese Ursula, încă de la începutul vieții ei, de a căuta să-I fie plăcută Domnului.

Într-o zi, Ursula îi mărturisi:

„Mamă, de-ar vrea ceilalți să nu mă mai strige Ursulina! înainte îmi spuneau Ursula, niciodată Ursy, cum îmi spuneai tu sau Liza cîteodată. De ce să-mi spună Ursulina acum? Astăzi chiar şi Margareta m-a strigat aşa cînd mi-a cerut caietul. Atunci i-am spus că dacă nu-mi

spune numele cum trebuie, poate să se ducă să caute un caiet în altă parte".
„N-ai greşit deloc".
„Da, dar i-am spus cu o voce nepoliticoasă şi supărată. Margareta s-a înroşit toată şi a plecat. Dar după aceea, i-am spus că îmi pare rău că i-am vorbit aşa. Ştiam că nu o făcuse din răutate. Şi i-am împrumutat caietul, iar ea m-a privit cu o expresie atît de mulțumită! Atunci m-am simțit din nou fericită, pentru că ştiam că Domnul era mulțumit de mine".

*** * ***

Ziua de naştere a Ursulei căzu într-o zi mohorîtă de noiembrie. Dar cît de bine ştiu dragostea mamei să o facă să strălucească de lumină! Pe masă erau aşezate cadourile, lucruri pe care Ursula şi le dorise: o minge de tenis, care sărea de două ori aproape pînă în tavan, un penar din piele, o carte, ciocolată şi alte cîteva mărunțişuri; dar înainte de toate, o fustă plisată albastră, un pulover roşu şi o bonetă asortată. Ursula, care ştia cît de mult trebuia mama ei să chibzuiască banii, rămase uluită în fața acestor bogății. Iar cînd la ora patru după-amiază soneria sună de mai multe ori şi apărură cîteva prietene de la şcoală, invitate pe ascuns de mama ei - Margareta, Lili, Silvia şi încă două despre care doamna Kohler ştia că-i sunt dragi Ursulei, aceasta redeveni vechea Ursula, plină de veselie comunicativă.

Băură ciocolată fierbinte, mîncară plăcinte cu mere şi alte dulciuri. Werner luă şi el parte, şi această zi de s ărbătoare îi aduse astfel şi lui tot felul de alintături şi bucurii.
„O, a fost minunat astăzi, mami", exclamă fetița seara. „îți mulțumesc din toată inima pentru tot. A, şi puloverul şi fusta sunt mult prea frumoase pentru mine".
„Trebuie totuşi să-ți povestesc ceva în legătură cu ele", spuse doamna Kohler şi îi aminti Ursulei de ziua cînd ea îi ceruse atît de insistent un costum de sport; mama fusese foarte tristă pentru că ştia că nu de un trening avea nevoie Ursula, ci de o rochiță pentru şcoală. Adusese acest lucru înaintea Domnului în rugăciune şi, chiar în aceeaşi zi, El o trimisese cu lîna pe soția morarului.
Fetița o ascultase cu atenție, cu ochii strălucitori.
„Este mult prea... minunat". Iar după ce se gîndi un pic, spuse: „Mami, oamenii care nu cred în Dumnezeu nu au astfel de experiențe. Şi totuşi e atît de frumos - aproape tot atît de frumos... ca o zi de sărbătoare".

„Da, eu aş spune chiar: cu mult mai mult", spuse mama.

*** * ***

La începutul lui decembrie, o ninsoare abundentă îi făcu fericiți pe copiii din Riedhausen. Un om de zăpadă superb fu înălțat în curtea şcolii. În timpul recreației, elevii făcură o pîrtie lungă pentru a se da pe gheață. Ei se lansau cu mult entuziasm pe suprafața netedă ca o oglindă. Ursula era şi ea acolo; se pregătea să se mai dea o dată; nu mai era decît o fată în fața ei, Anni Grau, din clasa a cincea. Aceasta ezita mult să-şi dea drumul; îşi ridică piciorul încă o dată pentru a-şi analiza talpa. Deodată, ca şi cum ar fi fost lovită de o mînă invizibilă, căzu cu zgomot.
„Cine a făcut asta?" întrebă Ursula indignată, după ce o ajută pe Anni să se ridice.
„Chiar tu", i se răspunse pe un ton batjocoritor. „Aşa că nu mai fă pe nevinovata".
Clopoțelul anunță sfîrşitul pauzei. Anni se întoarse plîngînd la clasa ei şi îşi ținea mîna dreaptă. În timpul orei de geografie a domnului Jost, se auzi o bătaie la uşă şi intră directorul.
„Cine dintre voi, din această clasă, a lovit-o pe Anni Grau în timpul pauzei?"
Tăcere mormîntală.

Directorul se îndreptă spre învățător: „Anni Grau a fost împinsă de o fată din clasa dumneavoastră în aşa fel, încît a căzut şi şi-a scrîntit încheietura mîinii; i s-a umflat deja". Privi din nou spre clasă cu un aer sever şi amenințător:
„Care dintre voi, fetelor, a făcut asta? Aş vrea să văd dacă vinovata are curajul şi sinceritatea de a se anunța singură".
Nimeni nu se mişcă.
„Ursula Kohler", spuse directorul cu o indiferență prefăcută, după o pauză, „tu ştii cine a împins-o pe Anni?"

Ursula, a cărei inimă începuse să-i bată puternic de la primele cuvinte ale directorului către clasă, se ridică cu fața înflăcărată. Cu o voce nesigură, ea se bîlbîi:
„Nu am fost eu".
„A..., nu ai fost tu?" repetă directorul cu o încetineală calculată, privind-o cu asprime pe Ursula. „Pînă acum nimeni de aici nu a spus

că ai fost tu. Văzîndu-te, am putea spune chiar că ai conştiinţa împăcată!"

Această remarcă ironică îi displăcu mult domnului Jost, care era un psiholog mai bun decît directorul. Se îndreptă repede spre acesta din urmă şi îl întrebă:

„Profesoara care îi supraveghea nu se afla în colţul curţii unde este pîrtia? Ea n-a văzut nimic?"

„Ba da. Domnişoara Jung crede că tocmai Ursula este cea vinovată. Cînd domnişoara Jung a sunat, a văzut cum Ursula o împingea pe Anni, apoi a ajutat-o repede să se ridice".

‚Am ridicat-o, dar nu am aruncat-o la pămînt', protestă Ursula în sinea ei; dar nu ar fi fost în stare să scoată un cuvînt.

„Care dintre voi aţi văzut-o pe Ursula împingînd-o pe Anni?" întrebă directorul clasa.

Cîteva fetiţe şi de asemenea trei băieţi ridicară mîna.

„Bine! Vom rezolva imediat această problemă: Ursula Kohler, să-i spui mamei tale să treacă mîine dimineaţă pe la şcoală. O vom anunţa şi noi mai tîrziu".

Domnul Jost nu se mulţumi însă cu aceasta. „Ai ridicat-o pe Anni, Ursula?" întrebă el.

Ursula trebui să reînceapă de mai multe ori înainte de a putea articula un „da" care să se audă.

„Tu ai împins-o să cadă?"

„Nu".

Directorul îl privi pe învăţător cu mînie şi îi spuse cu voce joasă, ca să-1 poată auzi numai el: „Ce înseamnă interogatoriul acesta? Stimate coleg, să ne străduim să nu facem deosebiri!" Cu faţa impenetrabilă, domnul Jost îl conduse pe director la uşă. Apoi îşi reluă lecţia.

Ursula trebui să îndure încă două ore insuportabile la şcoală. Apoi alergă spre casă, prin zăpadă, cît de repede putu. La mami! La mami!

Toată fiinţa ei striga aceste cuvinte. Ea ar crede-o. La un colţ de stradă, dădu peste Liza şi alte cîteva fete care pălăvrăgeau împreună. Cînd Liza o văzu pe vechea ei prietenă trecînd ca o săgeată pe lîngă ea, cu o faţă abătută, o expresie asemănătoare milei i se schiţă pe chip; dar ea se împietri imediat.

Ursula sună mai năvalnic ca de obicei la uşa de la intrare.

„St! St! Fetiţo! Nu face atîta zgomot!" bombăni doamna Schaffner deschizînd uşa după o clipă.

„Unde este mami?" întrebă Ursula cu răsuflarea tăiată.
Doamna Schaffner îi tăie calea.
„Nu poți merge acum la mami. Este bolnavă şi m-a chemat la ea. Du-te în camera ta cu Werner şi ai grijă să nu facă nici el prea mult zgomot. Pe mama ta o doare tare capul".
„Trebuie neapărat să vorbesc cu ea". Şi Ursula vru să treacă cu forța; dar femeia robustă nu se lăsă dată la o parte.
„Ei, haide! Vrei s-o faci pe mami şi mai bolnavă? Dacă moare, ca tatăl tău? Fugi de aici şi fii fetiță cuminte!"

Ursula îşi lăsă brațele să-i cadă. Albă ca un cearceaf, ea o privea pe doamna Schaffner. Aceasta, considerînd lupta cîştigată, se retrase din calea ei; dintr-o săritură, Ursula urcă scările şi fugi, nu în camera mamei sale, cum crezu biata doamnă Schaffner, care o urmări speriată cu privirea, ci mai sus, în podul casei.

Bietul copil! Mama îi fusese singura rază de speranță, şi acum se mai întîmplase şi asta! într-un colț în care tavanul şi podeaua aproape că se uneau, între cutii de carton şi căsuța păpuşilor acoperită complet de nişte perdele vechi, Ursula se aruncă pe jos, plîngînd în hohote: la şcoală, totul era atît de îngrozitor; doamna Schaffner atît de aspră cu ea; tată nu mai are şi mama ei, ah, mama putea să pățească în curînd la fel! - „Dacă tatăl meu şi mama mea m-ar părăsi, Domnul mă va primi la El!" Ursula învățase acest verset la şcoala duminicală, pe cînd locuia încă în oraş, iar acum, chiar la momentul potrivit, îi revenea în memorie.

Domnul Isus! Da, El era încă aici. El este aici acum. Ursula se ridică pe jumătate, îşi împreună mîinile şi îşi revărsă inima apăsată înaintea Lui, vărsînd lacrimi fierbinți. Rămase mult timp pe genunchi, în acel colț întunecat. Se făcea frig acolo sus, dar Ursula nu-i dădea atenție. Cînd coborî din nou, avea în gene bobite mari de lacrimi, dar în ochi i se citea încrederea şi inima îi era liniştită. În acel colț de pod, tapisat cu pînze de păianjen, o rază de mîngîiere divină atinsese această inimă zbuciumată de copil şi îi dăduse linişte şi pace.

Doamna Kohler fusese într-adevăr foarte bolnavă; şi abia cîteva săptămîni mai tîrziu fu în stare să meargă la director. Ea îşi credea copilul. Directorul considera în mod firesc că aceasta ținea de orgoliul matern; el dădu din umeri. De altfel, trecuse atîta timp de la acel incident, că era gata să dea uitării toată întîmplarea, cu atît mai mult, cu cît mîna Anniei se vindecase de tot, iar părinții ei se

liniştiseră. Dar în tot acest timp, Ursula simțise cu amărăciune povara bănuielilor care apăsau asupra ei. Chiar copiii de la alte clase o făceau răspunzătoare fără motiv, iar directorul lăsa să se înțeleagă limpede ce părere avea el despre ea. Ursula îşi vedea de drumul ei, liniştită şi hotărîtă; Domnul era de partea ei; îl simțea aproape, în mijlocul tuturor necazurilor ei.

Într-o miercuri după-amiază, fiind liber, domnul Jost se plimba prin pădure. O găsi pe una din elevele sale, pe Margareta, strîngînd lemne şi încărcîndu-le într-un cărucior. Se opri şi vorbi o clipă cu ea. Pe cînd se întoarcea deja pentru a-şi continua drumul, ea spuse deodată:

„Domnule Jost!" şi se îmbujora toată; „trebuie să vă mai spun ceva".

„Da? Ce ai pe inimă?"

Nu fără greutate, ea îi mărturisi:

„Ursula n-a împins-o pe Anni. A fost Kathi. Am văzut-o eu şi Liza şi ceilalți au văzut-o şi ei. Dar Liza a spus: ‚Kathi, n-o să te părăsim. Nu vom spune nimic. Domnişoara Jung a spus că a fost Ursula, şi Anni crede la fel. Ursulei n-o să-i prindă rău să i se mai taie un pic din nas; este tratată totdeauna ca şi cum ar fi mai prețioasă decît ceilalți'".

Domnul Jost tresări fără să vrea la auzul acestor din urmă cuvinte. Se uită sever la eleva lui: „Spune-mi, Margareta, crezi că Ursula ar fi putut păstra tăcerea atîta timp, dacă tu ai fi fost bănuită pe nedrept?"

Margareta îşi plecă capul. „Nu", spuse ea încetişor. „Ursula ar fi spus imediat ce se întîmplase, dar mie mi-a fost frică de Liza. Şi dacă ea află acum că am spus ceva..."

„O să mă ocup eu imediat de Liza".

După mărturisirea Margaretei, domnul Jost nu-şi mai continuă plimbarea, ci se întoarse în sat, cu privirea ațintită gînditor în pămînt. O vecină îl privi cu uimire intrînd la părinții Kathiei, unde rămase aproape o oră. Şi cu ce uimire îl văzu femeia cea curioasă pe tatăl Kathiei, care de obicei vorbea mult şi îi privea de sus pe învățători şi pe pastori, conducîndu-1 pe domnul Jost la uşa de la intrare, cu o față pe care se citea căința.

A doua zi, domnul Jost nu-şi începu imediat lecția, ca de obicei. Cercetă clasa cu o expresie gravă şi fără să spună nimic. Fiecare elev se simți vizat personal, şi mai mulți dintre ei nu putură îndura această privire.

„Kathi Berger", spuse în sfîrşit domnul Jost, „vino aici, în faţa clasei; tu ai ceva să ne spui". Sub privirile atente ale colegilor ei, Kathi, o fetiţă robustă, pe care o vedeai acum cel mai adesea în tovărăşia Lizei, veni în faţă şi explică cu o voce şovăitoare:
„Eu am fost cea care a împins-o pe Anni, nu Ursula. Şi, şi îmi pare rău, Ursuli... Ursula, că am fost aşa de laşă. îţi cer iertare..."
Nu putu să mai spună nimic. Îi părea într-adevăr rău şi izbucni în lacrimi. Ursula crezu la început că nu auzise bine. Apoi o cuprinse un sentiment minunat de uşurare: bănuiala care apăsase asupra ei ca o piatră de moară fusese dată la o parte. Cu ochii umezi, luă mîna pe care i-o întindea Kathi şi îi spuse zîmbind: „Este în ordine".

Dar învăţătorul mai avea încă de adresat clasei cîteva cuvinte serioase. El spuse în concluzie:
„Iar cel care consimte să tacă văzînd că cineva suferă pe nedrept, atunci cînd ar putea să schimbe starea lucrurilor, este la fel de laş ca cel care nu se autoacuză de răul pe care 1-a făcut. Adevărul, adevărul trebuie să fie principiul care să ne conducă, chiar în faţa unui duşman sau a celor care gîndesc altfel. Cel care preferă să denatureze adevărul numai în interesul său propriu a eşuat încă din start". Domnul Jost ştia foarte bine că astfel de cuvinte vor fi bine înţelese de Elisabeta Fenrich. De altfel, se şi simţea vizată. Este adevărat că ea căuta să nu dea impresia că ar fi jenată şi să reziste Liuntric în faţa învăţătorului, dar nu reuşii decît pe jumătate.

Kathi şi Anni Grau dăduseră deja explicaţii în urmă cu o zi. Anni o căută pe Ursula din proprie iniţiativă şi reînnodă relaţiile cu ea. Directorul şi domnişoara Jung aflară cu regret despre eroarea căreia îi căzuseră victime şi îi adresară cîteva cuvinte amabile şcolăriţei defăimate atîta timp. Ursula şi mama ei erau fericite. Se părea că şi copiii se apropiau din nou de Ursula. Chiar Liza îi pusese nu de mult o întrebare Ursulei în legătură cu o nouă regulă de calcul. Cu toate acestea, Liza nici nu se gîndea să revină la vechea situaţie. Ea ştia acum „de ce trebuie să se ţină", cum spusese ea, şi veghea ca Ursula să nu-i contamineze şi pe ceilalţi cu părerile ei. ‚N-ar fi trebuit să mă leg la început de această Ursy", îşi repeta ea.

În aceeaşi zi, Ursula o văzu pe vechea ei prietenă în faţa ei pe stradă. Un sentiment de afecţiune o cuprinse în timp ce o privea pe Liza; aceasta purta rochiţa verde deschis care îi plăcuse totdeauna atît de mult Ursulei şi pantofii pe care ele îi aleseseră împreună. Toate la

Liza îi erau atît de cunoscute; oare numai Liza să se fi schimbat atît de mult? Ursula, adîncită în gînduri, grăbise pasul; se opri brusc, înroşindu-se toată, cînd o văzu pe Liza întoreîndu-se iute să vadă cine o urmărea.
„Tu erai?" spuse ea cu mirare.
„A, Liza, să mergem din nou împreună! Era atît de frumos altădată", lăsă Ursula să-i scape fără să vrea.
„Da, tu ai pierdut totul din vina ta", spuse Liza cu un aer superior. Pe atunci eu nu ştiam ce eşti tu de fapt. Credeam că vei deveni rezonabilă cu timpul. Dar să faci aşa ceva! Să povesteşti în faţa tuturor asemenea prostii, însemna să mergi într-adevăr prea departe. Nu puteam să mai tac".

Liza îşi luase expresia ei cea mai trufaşă. Ursula lăsă capul în jos. Dintr-o suflare şi cu o voce liniştită şi resemnată, îi spuse: „Ştii, mă bucur că mi-ai amintit de lucrul acesta. Aproape uitasem care sunt părerile tale". Şi cu un suspin adînc, adăugă: „Atîta timp cît lucrurile vor rămîne aşa, noi nu putem merge împreună. Altădată mă gîndisem că dacă ne-ar interzice, ţie şi mie, să ne mai vedem, aceasta... mi-ar rupe inima. Dar acum simt că Domnul Isus stă aproape de mine şi mă face fericită. El este totdeauna aproape de mine, şi de aceea nu voi fi niciodată nefericită. La revedere".

Ursula intenţiona să o ia pe o stradă laterală, cînd se mai opri o dată şi adăugă:
„Dacă într-o zi ai să te simţi îngrozitor de tristă şi de singură, să te rogi şi tu Domnului Isus. El te va asculta cu siguranţă".

Ursula vorbise cu atîta seriozitate, cu o convingere atît de profundă, încît Liza n-o mai recunoscu. Se uită o clipă, cu ochii mari şi fără să poată rosti un cuvînt, la micul predicator. Dar apoi strigă pe un ton batjocoritor:
„Îţi imaginezi, poate, Ursulino, că fără tine o să fiu singură? Am destui prieteni! Iar tu poţi să aştepţi pînă ai să ajungi babă şi cocoşată - şi chiar mai mult - pînă o să încep eu să mă rog şi să cred toate aceste baliverne".

Liza nu reuşi totuşi să scape de cuvintele colegei sale, şi cu atît mai mult de imaginea feţei ei, care radia de zel sfînt. Şi nici nu era adevărat că nu-i lipsea prietena de altă dată. Nimeni altcineva dintre colegii ei de clasă nu dovedea atîta vioiciune pentru orice fel de joc; şi în nici o altă casă nu puteai vedea atîtea tablouri frumoase şi cărţi ca la

familia Kohler. Liza, care de la natură, era sensibilă la tot ce este frumos, ştiuse să aprecieze ceea ce i se arătase în casa Kohler. Îi plăcea de asemenea felul de a vorbi şi de a se purta al Ursulei. Chiar Liza recunoştea în această privință ceea ce o distingea de majoritatea copiilor din Riedhausen. Da, Liza pierduse mult odată cu prietena ei cu codițe lungi, care o stimula. Şi în orele ei de singurătate recunoştea nemulțumită acest lucru.

* * *

Într-o zi rece şi umedă, Liza cobora dealul micuț pe care se afla casa părinților ei. Temele şi le terminase de mult, şi Lizei nu-i plăcea deloc la ea acasă: mama ei trecea din nou printr-o perioadă dificilă şi bombănea nemulțumită pentru orice fleac, cum spunea Liza. Ea nici nu ştia de fapt ce să facă. Kathi răcise şi era la pat; trei sau patru din celelalte prietene ale ei plecaseră în pădure să strîngă lemne: era miercuri. ,0 să mă duc la Estera, îşi spuse ea.

Drumurile erau îngrozitor de pline de noroi, aşa cum numai la Riedhausen le poți găsi după ce ploua cîteva zile la rînd. Liza trecu drumul în vîrful picioarelor. Lumina era aprinsă la Estera, însă ea nu era acasă: trebuise să meargă să facă nişte cumpărături pentru mama sa. Liza scăpase repede de la ea de acasă înainte ca mama ei să-i poată da să facă vreun comision; acum aproape că regreta acest lucru, pentru că ar fi avut cel puțin o ocupație. Dar să se întoarcă şi să întrebe dacă era ceva de cumpărat, aşa ceva Liza nu voia să facă. Cînd se va întoarce Willy de la birou, nu avea decît să se ducă să-şi caute ce-i trebuia. Willy era fratele mai mare al Lizei; cît despre George, cu doi ani mai mic, acesta era în ucenicie la Riedhausen. Cel mare era cel care semăna cel mai mult cu mama sa; Îi făcea multe servicii mărunte.
,Mă voi duce să o însoțesc pe Estera la magazinul unde îşi face cumpărăturile şi mă voi întoarce apoi cu ea', îşi spuse Liza. ,Mai am cîțiva bani; o să-mi cumpăr caramele'.

Liza îşi băgă mîna în buzunarul paltonului şi plecă țopăind de-a lungul trotuarului. Deodată, se opri. Se afla în dreptul casei doamnei Kohler, de unde se auzea muzică. O rază de lumină roşiatică lumina strada: jaluzelele nu erau trase în jos. Lizei îi plăcea mult muzica; iar acum se înserase înde-ajuns ca să poată asculta fără a fi văzută, da, şi putea chiar să tragă cu ochiul în cameră. Traversă strada pustie şi se cățără pe un mic zid de piatră de unde putea să-şi pună planul în aplicare.

Doamna Kohler era aşezată la pian; Ursula stătea în picioare lîngă ea şi, cu mîna pe umerii mamei sale, urmărea notele. Micul Werner era, fără îndoială, deja culcat.

Ce impresie de căldură şi intimitate se degaja din acea cameră şi cît de frumoasă era melodia care îi ajungea la urechi tinerei ascultătoare! Doamna Kohler încerca să-şi acorde vocea de altistă cu vocea de soprană clară de copil a fiicei sale. Era atît de frumos cu acompaniamentul plăcut al pianului! Liza rămăsese ca împietrită la postul ei de observație. Nu înțelegea cuvintele, însă ansamblul îi mîngîia în mod plăcut urechile. După a treia strofă, ar fi putut deja să cînte un pic împreună cu ele. ‚Cu siguranță că este un cîntec religios', gîndi ea cu dispreț. Da, dar Liza, de ce nu pleci? De ce asculți şi priveşti ca şi cum ai fi vrăjită? Da, şi ce e acest sentiment atît de fierbinte şi dureros, care îți năpădeşte inima, încît ai putea curînd să începi să plîngi? Liza nu înțelegea nimic. Cînd fusese la unchiul ei, în nordul Germaniei, încercase un sentiment asemănător în primele zile, o nostalgie. Dar să simtă o nostalgie, acum? Doar era în Riedhausen. Nostalgie? După ce?

Poate că fetița se gîndea că la ei acasă nu cunoscuseră acest sentiment de intimitate. Mama ei se plîngea aproape în fiecare zi de altceva şi îşi făcea mai totdeauna treaba oftînd şi într-o proastă dispoziție. Frații ei nu erau prea des acasă, iar tatăl ei, aproape niciodată. Seara, pleca din nou imediat după ce mînca. Totdeauna avea cîte o ședință importantă. Iar cît despre muzică? Nici nu era vorba de aşa ceva în casa Fenrich. Cea mai mare dorință a Lizei era să aibă un pian. Ursula ştia deja să cînte la pian şi vara trecută îi cîntase Lizei o mică arie. Dar acum totul se sfîrşise.

Dar mai era ceva care o neliniştea pe fetița cocoțată pe zid.

În adîncul inimii, avea senzația aceasta de gol, de nostalgie. Cîntecul i-o provocase. Dincolo de stele, înțelesese ea; da, dincolo de stele, ce era acolo?

Se apropiară paşi. Liza sări sprintenă de pe zid şi se pregătea să plece, cînd un fluierat ascuțit binecunoscut o opri.

„Ei, am văzut eu bine deci!" exclamă vocea tatălui său. „Ce pui la cale aici?"

„A, voiam doar să văd măcar o dată ce se petrece în camera asta", spuse Liza pe un ton cît se poate mai firesc.

„Da, da, spionezi ce fac oamenii în casa lor. Nu este deloc frumos din partea ta. A, aici locuieşte familia Kohler. Şi mai îndrăzneşti să dai ochii cu mine! Nu mai ai nimic de-a face cu oamenii aceştia, nu-i aşa?"
„Nu, bineînțeles; dar cîntau atît de frumos".
„Ce pot să cînte care să aibă vreo logică?" spuse domnul Fenrich cu dispreț.

Liza merse un moment în tăcere alături de tatăl ei. Acesta îi aruncă o privire pe ascuns. Ar fi vrut să bombăne, dar ceva îl împiedica să o facă. Îi era milă de fetița lui care hoinărea aşa singură-singurică pe stradă.
„Nu ți-a fost nici măcar frig? Cum de ai stat singură afară pînă s-a făcut aşa de tîrziu?"
„Toți ceilalți erau plecați, iar acasă nu mai era nimic de făcut. Mama nu mai suporta să audă cum zgîrîie penița mea pe caiet. Atunci am plecat".
„Da, voi copiii ar trebui să fiți strînşi şi puşi undeva la treabă sub supraveghere; va trebui să am eu grijă de asta mai tîrziu".

Liza îşi spuse că asta n-o va încînta deloc. Îi plăcea mult mai mult să se distreze singură. Îşi ridică ochii spre cer, pe care apăruseră printre nori cîteva stele strălucitoare.
„Tati, ce este dincolo de stele?"
Surprins, tatăl se uită la ea.
„Tu ce crezi? Nu e nimic nici dincoace, nici dincolo de ele; e un spațiu imens în care se mişcă planeta noastră, ca şi stelele pe care le vezi".
Liza se înfiora.
„Da, dar cum au ajuns stelele şi pămîntul nostru aici?"
„Toate astea o să le înțelegi mai tîrziu", spuse repede tatăl. „Dacă ai să munceşti în continuare la fel de bine, o să te trimit mai tîrziu în oraş de cîteva ori pe săptămînă, la un profesor pe care îl cunosc bine; el o să-ți explice asta în cîteva ore. Nu este absolut nimic misterios. Oricum, mai ai încă multe de învățat. Eu am multe planuri îndrăznețe cu tine. Tu eşti Liza mea micuță şi deşteaptă şi am în vedere ceva deosebit pentru tine", spuse cu mîndrie bărbatul cel înalt, privindu-şi fetița cu o anume teamă.

Liza, încîntată, îşi privi tatăl veselă, apoi se cufundă din nou în gînduri. Tati spune că se pot înțelege foarte bine aceste lucruri? Totuşi învățătorul le spusese de multe ori că există lucruri în lume pe

care nimeni nu le poate explica; şi le dăduse multe exemple copiilor. Liza trebuise să-i dea dreptate.

Tăcerea Lizei îl îngrijoră pe domnul Fenrich. Să se fi trezit oare pînă la urmă în ea dorul după o religiozitate sentimentală? Dar aceasta nu era posibil; ea nu avea, ca el, amintiri din copilărie ale unor obiceiuri şi ale unor povestiri religioase. El avusese mare grijă să-i țină pe copiii lui departe de aceste lucruri. Dar nu puteai şti... Ea nici nu-i mai spusese că ar avea relații atît de strînse cu familia Kohler. Dar el era încă aproape şi va putea să-i răspundă dacă era cazul la orice neghiobie.

„Ascultă-mă, micuța mea", spuse el brusc, punîndu-şi mîna pe gîtul Lizei; „mi-ai trezit nişte bănuieli astăzi! Te-ai lăsat un pic furată de credința familiei Kohler, mi se pare. Nu-i aşa?"

„O, tați!" rîse Liza un pic forțat. „Doar nu crezi că aş fi în stare!"

„Să fii foarte atentă să nu te laşi atrasă", continuă el amenințător, „căci atunci aceasta ar fi sfîrşitul relațiilor bune dintre noi. Vei învăța atunci să mă cunoşti sub alt aspect. Tu ştii că eu lupt pentru adevăr şi pentru dreptate. Şi tot ce se zice despre bunul Dumnezeu şi despre cer este minciună. Mă auzi? Religia a fost inventată de cei bogați pentru a-i ține pe cei săraci în neştiință; aceştia nu au decît să fie mulțumiți cu soarta lor jalnică aici pe pămînt şi să se gîndească la cer, unde răsplata lor va fi frumoasă. Şi există oameni destul de proşti ca să asculte poveştile astea; cred toate aceste lucruri şi privesc cu un zîmbet prostesc cerul, aşteptînd un viitor mai bun. Ah!" şi domnul Fenrich, imitînd batjocoritor, aplecă capul şi îşi împreună mîinile: „Ah, şi acolo cei buni vor fi atît de fericiți! Orice durere se va transforma în fericire; orice lacrimă cît de mică se va usca".

Charles Fenrich îşi luase tonul spiritual şi ironic pe care adepții lui îl admirau atît de mult în discursurile sale şi îl salutau cu hohote de rîs. Continuă încă un moment să vorbească aşa în fața fiicei sale. Şi pentru că Liza voia să se lase convinsă, fu convinsă. Îl luă de mînă pe tatăl ei, îşi ridică mîndră capul şi căută să meargă în pas cu el.

Tatăl ei se liniştise. Ca să schimbe subiectul, îi promise că a doua zi putea să se ducă la cinema să vadă o comedie nemaipomenită. Cu puțin înainte de a ajunge la căsuța lor, el se opri.

„Dacă ai întrebări de felul ăsta, să vii la mine. Mama ta n-ar putea să-ți răspundă. De altfel, ea nici nu e uşor de instruit; ea nu are curaj nu

îndrăzneşte să gîndească altfel decît mine, dar s-ar bucura să poată vedea unul sau doi îngeraşi acolo sus".
„Tati", zise Liza cu îndrăzneală, „poți conta pe mine. Eu vreau să urmez calea ta. Numai cei slabi la minte pot crede asemenea lucruri". Liza era din nou ca înainte; se debarasase de ceva de deasupra ei.
Seara doar, odată culcată, cînd zări în colțul ferestrei o stea strălucitoare, sentimentul curios de nostalgie vru pentru o clipă să i se furişeze în suflet.

În acelaşi timp, în camera ei micuță, înainte de a se culca, Ursula se ruga: „Doamne Isuse, adu-Ți aminte şi de Liza. Iart-o dacă nu vorbeşte frumos despre Tine; ea n-a înțeles niciodată corect nimic despre Tine şi nici nu poate. Arată-i Tu în mod clar că exişti şi fă-o fericită".

Şi imediat după aceea, Liza cea mîndră şi Ursula cea credincioasă se cufundau într-un somn adînc şi sănătos.

*** * ***

Se scursese cam un an. La Paşte se împlineau doi ani de cînd doamna Kohler şi copiii ei se mutaseră la Riedhausen. Ursula întîmpina mai puțină împotrivire la şcoală. Liza şi prietenii ei o tratau mai mult ca pe cineva care nu era prea normal. Pe Ursula o durea mult lucrul acesta, ea care fusese obişnuită altădată să fie în centrul atenției. Dar aceasta avu drept urmare faptul că ea se dedică cu mai mult zel activității şcolare. Toamna trecută, rezultatele ei şcolare fuseseră chiar mai bune decît ale Lizei. La germană era singura care obținuse nota maximă. Şi tocmai această notă o înfuriase pe Liza. Ea îşi ridicase bărbia în sus şi explicase:
„La teze şi la citire sunt mai bună decît Ursulina. Pur şi simplu, ea ştie bine să vorbească şi să le povestească oamenilor. Nu-i de mirare cu un tată care era un fel de pastor!"
„Da, Liza, păcat, se pare că tu nu ai moştenit lucrul acesta de la tatăl tău; cu toate că el trebuie să ştie să vorbească, chiar mai bine decît un pastor", răspunsese Ursula; şi în fața hohotelor de rîs ale celorlalți, Liza nu găsise cum să răspundă decît luîndu-şi un aer disprețuitor; se simțise bătută de propriile ei cuvinte pe care Ursula ştiuse bine să le mînuiască...

În acea vară, Ursula se bucurase de pădure şi de piscină împreună cu mama şi frățiorul ei. Zilele aspre de toamnă şi de iarnă şi le petrecuse în mod plăcut într-o casă bine încălzită, cu muzică şi cărți.

Timpul se îndrepta acum din nou spre primăvară. Dar iarna nu era încă pregătită să-şi cedeze locul. De fiecare dată după ce oamenii se bucurau de cîteva zile însorite se pornea un vînt rece şi aducea înapoi zăpada, care acoperea pentru un timp ghioceii din grădină şi pietricelele de pe malul pîrîului. La amiază, zăpada se topea.

Străzile erau murdare, şi aerul umed şi rece aducea cu sine multe boli. În fiecare zi se auzea vorbind despre noi cazuri grave de gripă.

Într-o dimineață devreme, o ambulanță trecu încet prin sat. Cîțiva locuitori din Riedhausen care o văzuseră comentau evenimentul cu însuflețire.

„Da, sunt absolut sigur de asta; Fenrich este înăuntru", afirmă cineva. „Are o gripă foarte urîtă care i s-a suit la cap. S-ar putea să nici nu mai fie conştient".

„N-o să se mai vindece omul acesta", spuse o bătrînă dînd gînditoare din cap.

„Cum? Tăceți din gură! Un tip ca Fenrich, o să scape el!" îşi spuneau oamenii unul altuia.

„Ce va ajunge Riedhausenul fără Fenrich? Este omul nostru. Anul trecut n-a fost ales, dar anul acesta garantat va ajunge primar".

Dar Charles Fenrich nu-şi reveni. Doar la cîteva zile după ce fusese dus la spital, muri. Peste tot, moartea sa deveni subiect de conversație. Partizanii lui Fenrich erau absolut dezorientați şi copleşiți. Cîți-va dintre ei se duseră în oraş unde corpul urma să fie incinerat la crematoriu. Intrară sfioşi în clădirea înaltă şi impunătoare şi văzură cum sicriul era coborît fără nici o ceremonie. Dar peste cîteva zile, cenuşa conducătorului şi prietenului lor trebuia adusă la Riedhausen. Urma să aibă loc o înmormîntare fastuoasă, o manifestare importantă.

Veni şi ziua aceea. Firava doamnă Fenrich fu îndemnată să se arate curajoasă, pentru că numeroase priviri vor fi îndreptate asupra ei cu această ocazie şi trebuia să arate sătenilor că se putea şi fără sunetul clopotelor şi fără îmbărbătarea bisericii.

Doamna Fenrich, care plîngea şi se jeluia de mai multe zile şi nopți, era atît de îndurerată şi epuizată psihic, că veni aproape inconştientă, pentru a-i satisface pe partizanii soțului ei. Participă o mare mulțime care se îndreptă spre cimitir, apoi se adună în jurul unui colțişor de zid pe care fusese aşezată urna cu cenuşa lui Charles Fenrich.

Şi în toată această lume era şi Liza. Ce se petrecea oare în inima acestui copil văzîndu-şi mama acolo şi urciorul în care... da, în care erau rămăşiţele tatălui ei pe care îl admirase atît? Liza nu mai avea lacrimi astăzi. Ascunsă sub plapumă, plînsese în hohote; singura ei dorinţă era să moară şi ea. Dar acum, se afla acolo, cu faţa palid-vînă-tă, cu buzele cadaverice; şi trebuia să asiste la toate acestea. Îi părea adesea că totul nu era decît un vis. Un murmur îngrozitor de ireal îi ajungea la urechi; ca şi cum ar fi venit de foarte departe, nu auzi decît ultimele cuvinte ale prietenului tatălui ei: „El va continua să trăiască în amintirile noastre, în inimile noastre. Şi în acest sens, dragi tovarăşi, credem şi noi că există o viaţă după moarte".

Apoi un învăţător bătrîn, venit de la o distanţă destul de mare, ţinu un discurs. Pe cînd acesta vorbea despre scaunul gol de la masă pe care tatăl nu va mai sta niciodată şi despre văduva înlăcrimată care va pîndi de acum în zadar pasul soţului ei seara, doamna Fenrich îşi pierdu de tot cumpătul. Fiecare imagine patetică evocată de vorbitor îi smulgea gemete şi suspine profunde. Cei doi fii plîngeau în tăcere lîngă ea, şi mai multe femei se smiorcăiau în batiste. Cît despre Liza, ea era la capătul puterilor: dacă măcar mama ei ar înceta; priveliştea pe care o oferea era insuportabilă. De altfel, mama ei nu-şi aşteptase niciodată cu atîta nerăbdare soţul; îi era de cele mai multe ori teamă de el; în timp ce ea, Liza, pierduse totul, tot ce iubise atît de mult. Simţi că se clatină şi ar fi căzut dacă nu ar fi ţinut-o Willy strîns de braţ. Nici nu-şi mai amintea cum ajunsese acasă. O mulţime de persoane îi însoţiseră; o vecină pregătise cafele, şi erau şi prăjituri. Liza nu mai înţelegea nimic. Se băgă în pat; era într-adevăr bolnavă.

O săptămînă mai tîrziu, Liza reapăru la şcoală, albă toată şi cu ochii peste măsură de mari. Rochia neagră era mai lungă decît fuseseră vreodată hainele ei şi nu-i venea deloc bine. Toate acestea o făceau să pară ciudată colegelor care, în ciuda caldei lor simpatii, stăteau timide la distanţă. Numai Kathi îşi manifesta în felul ei stîngaci compasiunea. Ea îşi deschise cu zgomot pachetul cu gustarea pentru ora zece şi spuse:

„A, ce strat gros de cîrnaţi avem astăzi! Poftim, Liza, ia şi tu".

Dar Liza refuză, îngreţoşată; buza de jos îi tremura uşor.

Ursula trebui să se întoarcă cu spatele. I se rupea inima să o vadă pe Liza într-o astfel de stare, dar nici ea nu putea să-i spună nimic. Cu

toate acestea, pe drumul de întoarcere, cînd o văzu pe Liza plecînd atît de singură, se simți îndemnată să fugă după ea şi să o ia de mînă.
„Liza", îi spuse ea cu ochii plini de lacrimi, „acum nu mai avem tată, nici una, nici alta".

Liza scoase un oftat; se smulse din mîna ei şi fugi. Acasă, Ursula îi povesti mamei ce i se întîmplase; aceasta îi spuse:
„Intenționez să mă duc o dată să o văd pe doamna Fenrich. Ai putea să vii cu mine. Aceasta îi va face cu siguranță plăcere bietei Liza".

A doua zi după-amiază, doamna Kohler bătu la uşa de serviciu a familiei Fenrich, în spatele căreia auzise voci. Liza deschise şi se înroşi văzîndu-le pe Ursula şi pe doamna Kohler. Aceasta o luă pe Liza în brațe şi o îmbrățişa cu multă duioşie, ceea ce o dezarma cu totul pe Liza. Doamna Fenrich se ridicase suspinînd de pe scaunul ei de lîngă fereastră.
„Ah, doamnă Kohler, ați venit să mă vedeți? Dar ce se întîmplă aici? Nu-mi mai stă capul la nimic! Cumnata mea a venit să facă un pic de ordine. în salon este rece..."
„Voi sta cu plăcere în bucătărie, unde este bine şi cald. Dar poate aş putea să vă dau o mînă de ajutor aici".

Acolo domnea o dezordine crasă. Pe dulapuri, pe masă şi pe fotolii zăceau aruncate de-a valma diverse obiecte. Doamna Fenrich nu se ridicase deloc din pat în ultimele zile. Şi dacă, seara, Willy n-ar fi pregătit cartofi copți şi n-ar fi cerut ajutorul surorii lui, Liza, n-ar mai fi mîncat de mult mîncare gătită. La prînz, Liza îşi tăia o bucată de pîine şi îi aducea mamei ceea ce-i ceruse. Ele aveau nevoie de atît de puțin!

Mătuşa, care stătea în picioare în fața chiuvetei, o privi cu un aer morocănos pe musafiră. Doamna Kohler se îndreptă politicoasă spre ea şi îi spuse:
„Numai o vizită mai lipsea acum, nu-i aşa? Dar aşteptați", şi îşi scoase jacheta. „O să vă ajut un pic să faceți ordine".
„Parcă am fi aici într-o peşteră de tîlhari", izbucni mătuşa. „Totuşi, nu trebuie să ne lăsăm pradă întristării ca Lina. Dar, evident, atunci cînd nu ai nici un sprijin din partea bisericii sau credinței tale...! Eu totdeauna i-am spus fratelui meu: o să sfîrşiți rău. Acum, Domnul Dumnezeul nostru 1-a luat la El, şi nu rămîne decît un venit mic soției şi copiilor. Ea are dreptate să se plîngă. Dar nu poate să fie altfel cînd întoarcem spatele Bisericii. Nu se face să ne batem joc de Dumnezeu".

„Ascultați un pic, mătușă dragă", o întrerupse liniştită doamna Kohler, „este clar că nu e bine să nu vrei să ştii nimic de Dumnezeu şi să eviți toate locurile unde poți să auzi vorbindu-se despre El. Şi este de asemenea clar că Dumnezeu are un scop acționînd în acest fel aici.

Dar cred că El are gînduri de iubire. El vrea să o atragă la El pe doamna Fenrich şi pe copiii ei. Vrea mai înainte de toate să-i amintească faptul că este viu, căci El e Mîngîietorul văduvelor şi Tatăl orfanilor. Vedeți, şi mie mi 1-a luat pe soțul meu şi multe alte lucruri odată cu el. Dar eu nu pun la îndoială iubirea Tatălui meu ceresc. Într-o zi voi înțelege de ce a făcut El acest lucru".

Mătuşa îi aruncă pe ascuns o privire neîncrezătoare doamnei Kohler şi tăcu. Liza stătea în pragul uşii, alături de Ursula, şi aculta cu ochii mari. Doamna Kohler îi văzu pe cei doi copii.

„Nu aveți astăzi nimic de făcut aici. Doamnă Fenrich, îi dați voie fiicei dumneavoastră să plece cu Ursula? Vor putea să-1 supravegheze pe cel mic, iar doamna Schaffner va fi mulțumită să se poată duce acasă".

Doamna Fenrich era de acord cu tot ce făcea sau spunea doamna Kohler. Deodată, păru să se însufleţească şi începu să ajute la treabă.

Văzînd aceasta, cumnata ei îşi şterse mîinile de şorț şi declară:

„Sunt în plus aici. Trei femei într-o bucătărie este prea mult. Mă voi aşeza la fereastră".

Doamna Kohler, care luase la chiuvetă locul mătuşii arțăgoase, o urmări cu privirea zîmbind.

„Are totuşi intenții bune".

„Ah, da", spuse doamna Fenrich, „nu putem decît să ne minunăm că mai vine încă. Soțul meu, propriul ei frate, a împins-o odată atît de violent, încît s-a rostogolit pe nişte scări pînă jos, şi-a rupt piciorul şi a trebuit să rămînă mult timp țintuită la pat. Are dreptate, da, are dreptate", izbucnind deodată în lacrimi. „Asta trebuia să se întîmple".

Doamna Kohler continuă liniştită să spele, lăsînd-o pe doamna Fenrich să-şi epuizeze lacrimile. Apoi vorbi din nou despre iubirea şi iertarea lui Dumnezeu şi despre fericirea pe care ea însăşi o simțea prin credința în Cristos, Salvatorul lumii.

În acest timp, Liza şi Ursula se aşezaseră în confortabila cameră a familiei Kohler. Micuțul Werner, întins pe burtă pe jos, se juca cu bilele lui. Cu inima bătîndu-i, Ursula mersese alături de Liza, aşteptîn-du-se în fiecare moment ca aceasta să nu se țină de cuvînt.

Dar Liza mersese cu ea. Nu vorbise prea mult pe drum, şi nici acum nu reuşea să se închege între ele o conversaţie coerentă.
„Mă duc să caut nişte cărţi", spuse în cele din urmă Ursula, „dicţionarul cel mare în care îţi place atît de mult să te uiţi".

Liza consimţi vag. Faptul că Ursula era absolut aceeaşi ca mai înainte, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, îi făcea bine. De altfel, în această atmosferă familiară, inima i se simţea atît de mult în largul ei, încît ea nu mai era aceeaşi.

Ursula nu se întoarse foarte repede. Liza dădu o raită prin cameră şi se opri în faţa tabloului mare care reprezenta portretul tatălui Ursulei. Ce diferit era de tatăl ei! Rămase mult timp să-1 privească. Ursula îşi iubea mult tatăl, gîndi ea, ca şi eu pe al meu; şi iată, acum nici el nu mai este aici, a plecat, a fost răpit dintr-odată, nelăsînd în urma lui decît un gol infinit.
Deodată, băieţelul, care în tot acest timp fusese cufundat în jocul său, apăru lîngă Liza. Ţinea încă în mînă o bilă pe care o îndreptă spre tablou explicînd:
„Tati". Apoi, după o clipă: „Tati al meu - acum este în cer".
Liza tresări şi se întoarse cu o mişcare energică. O privi apoi pe Ursula cu cărţile, fără a scoate un cuvînt. Deodată, ridicîndu-şi capul, întrebă brusc: „Crezi că tatăl tău trăieşte undeva?" „Da, sunt sigură de lucrul acesta".
„Şi ei... a fost ars?"
Ursula înţelese legătura pe care prietena ei o făcea în minte.
„Nu, a fost îngropat. Dar sufletul nu poate fi nici îngropat, nici incinerat. El continuă să trăiască".
„Nimeni n-a văzut vreodată un suflet, de aceea nimeni nu poate dovedi că există", spuse Liza ca şi cum ar fi spus pe de rost o lecţie. Dar nu cu intenţia de a provoca o discuţie; voia să înţeleagă, să ştie.
„Sunt atîtea lucruri pe care nu le putem dovedi; ştii bine că aşa este. Dar acea parte din noi care simte şi gîndeşte, care nu poate fi atinsă sau rănită de nici o fiinţă vie, partea aceea nu moare niciodată".
„Voiam pur şi simplu să aflu odată ceea ce credeţi voi", spuse Liza cu o indiferenţă prefăcută, luînd o altă carte. Nici Ursula nu dorea să mai continue această discuţie care i se părea că luase o întorsătură delicată. Dacă Liza ar întreba: „Unde este tatăl meu acum?..."
Totuşi, peste cîteva săptămîni această problemă fu abordată.
Pe drumul de întoarcere de la şcoală, Liza spuse:

„Ştiu acum tot ce credeți voi. Am ascultat cînd mama ta sau doamna Schaffner erau acasă la mama: tatăl tău este în cer pentru că a crezut în Dumnezeu şi în acest Isus, în timp ce tatăl meu este în iad, pentru că el nu a făcut lucrul acesta. Vezi tu", spuse Liza cu înflăcărare, „acesta ar fi deja pentru mine un motiv suficient pentru ca niciodată să nu pot accepta învățăturile voastre. Noi trebuie acum să ne pregătim să mergem în cer, şi tatăl meu..." Liza nu mai putu continua. Ursula era foarte jenată.
„Ştii", spuse ea şovăind, „nimeni nu poate şti unde este tatăl tău acum. Poate că în ultimul moment..."
„Da, ştiu", o întrerupse prompt Liza cu ironie: „Vino, suflet pierdut... Priveşte la cruce..." Ursula o privea mută de uimire.
„Nu-i aşa", constată Liza rîzînd, „sunt la curent. Dar pentru mine acestea nu sunt decît paie. Nu mă las eu amăgită. Mama nu se gîndeşte acum decît la ea; vrea cu orice preț să fie fericită şi să creadă ca voi. Dar pe mine n-o să mă cîştigați. Eu vreau să urmez drumul tatălui meu".

Felul ei de a vorbi amintea fără îndoială de Charles Fenrich. Îşi scosese din nou înainte buza de jos şi avea pe față acea expresie pe care n-o mai văzuse de mult şi care o desfigura. Ursulei i se strînse inima.
Cînd mama ei află despre această discuție, spuse:
„N-ai observat, fetița mea, cît de nefericită şi tulburată este Liza şi cîte gînduri îşi face? Să ne rugăm mult pentru ea. Am văzut că această fetiță se zbate, se luptă şi îşi pune foarte multe întrebări. Cînd mă duc la doamna Fenrich şi cînd îi citesc din Biblie sau vorbesc cu ea, Lizei nu-i scapă nici un cuv'mt, deşi se preface că este absorbită de cu totul altceva. Eu nu-i dau deloc atenție, de aceea a rămas acolo de la început cînd m-am dus eu la mama ei. Cînd venea doamna Schaffner, pleca totdeauna, la început, dar acum nu mai face aşa..."

La şcoală, copiii se obişnuiseră cu schimbarea care se produsese în Liza şi cu faptul că ea mergea acum din nou adesea cu Ursula. Kathi voise s-o ironizeze pe Liza, însă Margareta spusese:
„Lasă-le în pace. Amîndouă şi-au pierdut tatăl; de aceea se pot înțelege bine".
„Tatăl lui Fredy şi al Ernei au murit şi ei. Dar nimic nu s-a schimbat la ei. La Liza nimic nu mai merge cum trebuie".

Liza era de fapt ca un copac tînăr dezrădăcinat, zăcînd la pămînt, sortit să se usuce şi să piară, sau să fie ridicat de mîini binevoitoare şi săd it într-un pămînt nou şi mai fertil, în care ar putea să-i crească rădăcini adînci.
Într-o zi, Liza întrebă:
„Învățătorul nostru gîndeşte ca voi?" Ea îl stima mult. Dacă Liza se ridicase adesea împotriva lui, era numai din cauza tatălui ei. „încă nu a făcut pasul decisiv", răspunse Ursula. „Să facă un pas?" Ursula era puțin jenată.
„O, este o expresie; doamna Schaffner a folosit-o nu de mult". Liza încuviință. Înțelegea. Şi ea îşi spusese totdeauna că trebuia să treacă peste ceva dificil, întunecat, care se ridica asemenea unui munte în fața ei, pentru a vedea din nou soarele şi un ținut înverzit.
„Domnul Jost crede în Dumnezeu, dar nu reuşeşte să creadă că El L-a trimis pe Isus, care, din iubire, a murit pentru ca nişte oameni răi să poată ajunge în cer".
„Aşa este; dacă cred în unul, trebuie să cred şi în celălalt. Tot ce spuneți voi despre Dumnezeu şi despre Isus este scris în Biblia voastră. Ori primesc totul, ori absolut nimic". Ursula îi aruncă prietenei sale o privire aproape admirativă. „Da, în Biblie se spune clar acest lucru. Dar chiar şi fără aceasta, simțim că trebuie să existe un Dumnezeu. Tăticul meu spunea totdeauna că toți oamenii au în inima lor nostalgia după Duimiezeu. Un filozof celebru a spus şi el: privind cerul înstelat, el a simțit că trebuia să existe un Dumnezeu. Şi, în plus, Dumnezeu a dat oamenilor şi Biblia, pentru ca ei să găsească adevărul despre El şi despre Isus".
„Cum se chema filozoful?" întrebă Liza.
„Kant, cred".
„Acest om celebru să fi crezut oare că Dumnezeu împreună cu îngerii locuieşte dincolo de stele? Cum? Tatăl meu mi-a explicat totuşi că acolo se află spațiu şi stele. Unde este atunci cerul?"
Ursula fu nevoită să mediteze o clipă.
„Ştiu de la tatăl meu că mulți dintre batjocoritori vorbesc aşa. El spunea că nu se ştie unde este locuința lui Dumnezeu. Dar trebuie să privim de pe pămînt în sus, asta e absolut sigur, ca şi discipolii cînd Domnul Isus S-a înălțat la cer".
„Tatăl tău spunea astfel de lucruri în predicile lui?"

„Da. Dar cum e firesc, eu n-am reținut tot; mama îmi repetă adesea ceea ce spunea şi gîndea tata. Altădată nici eu nu eram prea atentă la lucrurile acestea", răspunse Ursula oftînd.
Şi pentru că ajunseseră la casa familiei Kohler şi Liza dădea semne că ar vrea să continue discuția, doamna Kohler o invită să intre.
„Vino, poți să ne însoțeşti la chioşcul din pădure. Mama ta îți dă voie. Am pregătit deja tartine să le mîncăm acolo şi o să servim şi ceva de băut. Din păcate, mama ta nu vrea să vină cu noi".

Era o zi de primăvară de toată frumusețea; o sclipire de veselie străluci din nou în ochii fetiței îmbrăcate în negru şi rămase acolo aproape toată ziua. Alergă prin pădure cu Ursula, sări peste trunchiurile arborilor, iar cînd doamna Kohler împreună cu cel mic le ajunse din urmă pe cele două fetițe, o văzu pe Liza cu picioarele goale în pîrîu, ocupată să pescuiască ceva cu o nuieluşă. Ursula îi ceru mamei voie să-şi scoată pantofii şi şosetele. Dar mama socoti că era mult prea devreme pentru aceasta; o făcu şi pe Liza să iasă din apa rece. Aceasta ascultă imediat, nu fără a explica totuşi că apa era deja destul de caldă, îşi trase ciorapii pe care îi rulă pentru a-i purta ca şosete, la care doamna Kohler nu avu nimic de obiectat; Ursula o imită.

A doua zi, mama se afla în grădină; doamna Schaffher era ocupată cu cusutul în casă; cele două fetițe, aşezate pe vine pe podea, Liza în lenjerie de corp, descoseau cu hotărîre mînecile negre de la rochia neagră a Lizei.
„Să nu tăiați mai cu seamă în interior!" le îndemnă doamna Schaffner.

În cele din urmă, avură fiecare în mînă cîte o mînecă detaşată, pe care le dădură, împreună cu rochia, doamnei Schaffner. Deodată, o auziră sosind pe doamna Kohler. Liza, cu un aer nedumerit, se lăsă trasă de Ursula afară din cameră.
„Ce coaseți, doamnă Schaffner?" întrebă doamna Kohler.
Doamna Schaffner nu avea deloc conştiința împăcată.
„Ah! nu mai puteam suporta să văd aceste mîneci ataşate la rochia Lizei. Cînd mă gîndesc cum era ea mereu printre primii. Dacă domnul Fenrich ar şti lucrul acesta! Era atît de mîndru de Liza lui; mergea el însuşi în oraş cu ea şi îi alegea hainele. Soția lui o lasă pe fiica ei să meargă oricum. De mult trebuia să aibă o rochie mai uşoară; e cald afară acum".

„Dar nu ar trebui să faceți aceasta; sunt treburile doamnei Fenrich. Ştiți doar că alte lucruri le preocupă acum pe Liza şi pe mama ei; şi dumneavoastră vă opriți la aceste detalii exterioare".
„Ah! Doamnă Kohler, nu sunt nimicuri, e vorba de disciplină. Priviți! Rochia are acum cu totul alt aspect. Erau adevărate mîneci bufante, şi în ce mod erau puse! Liza poate încerca rochia înainte ca să cos mînecile la maşină. Să nu vă supărați; fetele m-au ajutat să le descos; am terminat imediat, iar doamnei Fenrich îi e oricum indiferent".

Doamna Kohler nu găsi nimic să mai spună; îşi oferi sfaturile în timpul probei pe care Liza o suportă, cam amărîtă. Şi îi venea bine; avea acum o înfățişare cu totul nouă.
„Cu zece ani mai puțin", constată Ursula încîntată.

*** * ***

„Ursula Kohler, este a doua oară cînd nu-mi răspunzi astăzi. Mi se pare că eşti cu gîndurile în altă parte".
„Da", răspunse Ursula cu voce tare, şi îşi dădu seama deodată că se afla la şcoală.
Învățătorul o privi uimit; niciodată Ursula nu fusese nepoliticoasă cu el.
„Cum vorbeşti aşa cu mine?" întrebă el sever. „Va trebui să-mi copiezi pentru mîine ceea ce tocmai am discutat". Ursula fu tare jignită de această pedeapsă. Mama ei voia tocmai în acea zi s-o ia în oraş ca să-i cumpere pantofi, iar acun: trebuia mai întîi să scrie o temă despre formarea acestei cîmpii plictisitoare a Rinului de Sus. Şi mai ales, nu am făcut nimic rău, îşi spuse era gata să protesteze. Dar după aceea regretă că-1 dezamăgise atît pe domnul Jost şi îşi propuse să se ducă să-i explice totul în pauză. Mama spune totdeauna că dacă putem să ne explicăm în fața oamenilor, trebuie să o facem.
„Domnule Jost", începu ea timidă cînd toți ceilalți părăsiseră clasa; „n-am vrut să fiu obraznică. Numai că mă gîndeam atît de puternic la ceva, îneît am uitat complet unde mă aflam".
„Bine", şi învățătorul trebui să-şi înăbuşe un zîmbet; „dar aceasta nu ține oricum. Dacă toți ați uita unde vă aflați, şi dacă şi eu aş uita, unde am ajunge? Este adevărat că mai mulți dintre voi ar fi fericiți să se întîmple aşa. Dar, spune-mi, ce te face să te gîndeşti atît?"
Ursula, încurcată, păstră un timp tăcerea, apoi explică:

„Liza a spus din nou astăzi că nu vrea să meargă în cer pentru că tatăl ei nu este acolo. Eu o înțeleg bine, şi de aceea în dimineața aceasta nu am găsit nici un răspuns să-i dau. Totuşi, trebuie să-i spun ceva şi atunci mă gîndeam ce i-aş putea spune".
învățătorul îşi privi eleva cu admirație.
„Şi ai găsit un răspuns?"
„Oh! încă nu am găsit unul foarte bun. Pot numai să repet ce a spus deja mama mea: că mai tîrziu, în iad, nu va fi o mîngîiere pentru ea să îl aibă pe tatăl sau pe mama ei cu ea. Sufletul nu are de-a face decît cu Dumnezeu, şi dacă se pierde, în eternitate nu va putea decît să-şi repete un singur lucru: că nu L-a acceptat pe Dumnezeu aici jos pe pămînt şi că acum este prea tîrziu".

După un timp de tăcere, domnul Jost spuse:
„Ei bine, spune-i asta pur şi simplu Lizei. Este cu siguranță foarte important lucrul acesta care te-a făcut să meditezi. Totuşi, îmi vei scrie pentru mîine această temă despre cîmpii. Pentru că n-ai auzit decît jumătate din lecție, ar fi bine ca Elisabeta Fenrich să te ajute; tu o vei ajuta cu ceva mult mai prețios: să găsească calea fericirii. Mă bucur, Ursula, că tu te ocupi acum de ea, deşi altădată ea ți-a făcut adesea viața tare amară".

Învățătorul rămase cufundat în gînduri adînci. Simțea că, prin acest copil, Dumnezeu îl îndemna încă o dată să ia o decizie într-o zi de vară, mama Ursulei o invită pe doamna Fenrich să o însoțească în oraş pentru a asista la o adunare de evanghelizare organizată într-un cort. Ursulei şi Lizei li se dădu şi lor voie să meargă acolo. Liza voia să pară indiferentă, dar în interior era foarte încordată din cauza acestei noi expevienție. Fratele ei Willy era şi el gata să vină.

Cortul mare era ocupat pînă la ultimul loc cînd intră predicatorul. Cîteva persoane erau chiar în picioare. Liza nu se putea dumiri: atîta lume voia să audă despre Dumnezeu? oare toți credeau deja în El?

Ea cîntă cu însuflețire cîntarea pe care, cu puțin timp în urmă, o pomenise în batjocură:
„ Vino, suflet pierdut, Vino la Salvatorul Tău; Uite mîna Sa-i întinsă, Prinde-o fără frică. El este Cel ce te cheamă: Răspunde vocii Lui; Dacă inima ta şovăie, Priveşte sus la cruce.
Vino, căci sîngele Lui ispăşeşte
Orice nedreptate

Şi dă viaţa
Pentru eternitate.
El a fost în locul tău;
El pentru tine a murit;
Acceptă-I graţia
Pur şi simplu prin credinţă ".

Apoi ea îl privi cu nerăbdare pe evanghelist urcînd pe podium. Acesta o impresiona; nu avea absolut deloc înfăţişarea unui înapoiat: aşa cum tatăl ei îi descria pe astfel de oameni. Iar atunci cînd, într-o rugăciune care îi izvora din inimă, acest om I se adresă lui Dumnezeu, aproape ca şi cum L-ar fi văzut înaintea lui, ea se simţi invadată de o senzaţie plăcută. El citi apoi povestea păcătoasei din casa lui Simon fariseul, căreia Domnul îi spusese: „Păcatele îţi sunt iertate... Credinţa ta te-a salvat, du-te în pace". Apoi acele cuvinte ale Domnului adresate tîlharului de pe cruce: „Astăzi vei fi cu mine în paradis". Dintre toţi ascultătorii, nici unul nu era mai atent ca Liza noastră. Nu mai trăise niciodată o astfel de experienţă; ea nu intrase niciodată într-o biserică; nu fusese niciodată la o adunare sau la şcoala duminicală; nu se putuse hrăni decît din afirmaţiile şi discursurile tatălui ei şi ale adepţilor lui, care ironizau tot ceea ce era atît de sacru şi serios pentru acest om de aici şi pentru ascultătorii lui. Liza nu reuşea să-şi alunge impresia că cei care erau aici aveau totuşi dreptate. Iar cînd predicatorul afirmă cu o voce puternică: „Acest cuvînt este adevărat şi merită să fie acceptat, şi anume: Cristos Isus a venit în lume ca să-i salveze pe păcătoşi", şi accentua cu o convingere absolut neclintită cuvîntul „adevărat", Liza căpătă şi ea certitudinea că aşa trebuia să fie şi că tatăl ei se înşelase amarnic...

In trenul care le ducea la Riedhausen, Liza rămase aşezată, pierdută în gînduri. În zilele următoare, ea fu tare tăcută cu Ursula, astfel încît aceasta, neliniştită de faptul că prietena ei rămăsese închisă în ea în-săşi, se confesa mamei sale.

„De cînd a venit cu noi la adunarea din cort, Liza nu mai este deloc la fel de amabilă".

„Nu-ţi face griji, fetiţa mea, las-o pe Liza în grija lui Dumnezeu. El lucrează asupra ei; noi nu mai putem face nimic în plus".

În acele zile, şi Liza se simţea mai nefericită şi mai părăsită ca oricînd. Nu voia să vorbească despre aceasta cu nimeni: nimeni n-ar fi înţeles-o. Îşi aminti deseori că Ursula îi spusese: „Dacă vreodată te vei simţi

îngrozitor de nefericită, roagă-te Domnului Isus; El te va asculta cu siguranță".
Şi, într-o seară, mîndra Liză de altădată îşi împreună tremurînd mîinile. Pentru ea era ceva atît de extraordinar să vorbească cu Dumnezeu, încît nu putu decît să se bîlbîie:
„O, Dumnezeule, ascultă-mă! Doamne Isuse, cred în Tine. Ajută-mă; sunt atît de nefericită şi de rea. Iartă-mă şi salvează-mă, Te rog".

Cu inima strînsă, aşteptă, culcată. Ea experimentă atunci ceea ce spusese evanghelistul: nu mai este nimic de aşteptat; dacă L-am chemat cu credință pe Domnul şi dacă ne-am rugat pentru iertarea păcatelor noastre, suntem salvați. Se agăță de această afirmație, şi inima i se linişti.
Dar ce o făcea oare atunci să nu vorbească încă prietenei şi colegei sale Ursula? De ce nu o anunța cît mai repede că avusese această minunată experiență? Poate că orgoliul îndîrjit specific familiei Fenrich nu era chiar străin de toate acestea.

Numai mama Lizei observă o schimbare în fiica ei. Dacă, după moartea soțului, Liza se arătase mai serviabilă ca înainte, pe urmă devenise deosebit de irascibilă. Acum însă Liza făcea liniştită treaba pentru mama ei, apoi o întreba dacă mai era ceva de făcut sau de adus. Şi cu doamna Fenrich însăşi, ce se întîmpla? Ei îi plăcea mult Cuvîntul lui Dumnezeu, dar nu reuşea încă destul de bine să primească prin credință tot ce citise sau auzise. De asemenea, vorbea adesea despre toate aceste lucruri cu cumnata ei. Aceea care altădată judeca totul după propriile ei standarde de dreptate îşi pierduse de mult din tonul tăios de cînd îi vorbise doamna Kohler. Începuse să-şi dea seama că şi ei îi lipsea ceva.

Într-o zi, asistenta socială veni în vizită la doamna Fenrich tocmai cînd aceasta era aşezată cu Biblia în față. Liza îşi făcea tema la matematică pentru şcoală.
„De mult timp voiam să vin o dată să văd ce mai faceți", spuse asistenta. „Cum vă mai simțiți? Din cîte am auzit, vă descurcați ca şi cum totul ar fi din nou în ordine! Ce citiți aici? Ah! Biblia? Altădată nici n-o atingeați, pe timpul soțului dumneavoastră".
„Nu, n-aş fi îndrăznit. Ah! bietul meu soț! S-a înşelat şi i-a dus şi pe alții în eroare. Nici nu pot să mă gîndesc la asta!"
„Vreau să vă povestesc ceva, doamnă Fenrich", spuse asistenta cu vocea scăzută. „Nu îndrăznesc să o spun cu voce tare, ca să nu riscăm

să atragem injuriile partizanilor lui. Am fost de curînd la Institutul Sf. Katherina, să vizitez o prietenă, pe sora Frieda. Ştiu că dumneavoastră nu o cunoaşteţi; pe atunci era în tură de noapte. Ea mi-a spus că a vegheat la căpătîiul soţului dumneavoastră. Era uimită să-1 vadă cum privea mereu calendarul creştin atîrnat pe perete. Era o imagine a unui păstor care cobora într-o prăpastie spre o oaie prinsă în nişte spini. Pe cînd soţul dumneavoastră era încă conştient, sora Frieda îi citea din Biblie. La început, lucrul acesta îl făcea foarte nervos, dar nu putea să vorbească. Într-o zi, pe cînd ea îi citea povestea oii pierdute şi a fiului risipitor, el a privit-o totuşi; sorbea fiecare cuvînt, ca un om însetat. Ea i-a citit toate fragmentele binecunoscute, cum ar fi: ‚Căci Dumnezeu atît de mult a iubit lumea...' şi: ‚Sîngele lui Isus Cristos... ne curăţă de orice păcat'. Atunci, în sfîrşit, el s-a liniştit şi şi-a împreunat mîinile ca şi cum ar fi vrut să se roage. Ea s-a rugat apoi cu el, şi lacrimile au început să curgă pe obrajii lui. Altă dată, era din nou foarte agitat şi, cu multă osteneală, a îngăimat ceva de genul: ‚Să repar la Riedhausen'. Prietena mea i-a spus: ‚Trebuie să lăsaţi acum Riedhausenul în seama lui Dumnezeu. El veghează asupra fiecăruia în mod special şi urmăreşte pe fiecare cum v-a urmărit şi pe dumneavoastră'. Sora Frieda este ferm convinsă că soţul dumneavoastră a plecat în pace".

Doamna Fenrich ascultase cu o emoţie adîncă. Dar mai era cineva, aplecat asupra caietului, care sorbise cu aviditate fiecare cuvînt Liza, căreia nimeni nu-i dăduse nici o atenţie. Inima îi bătea să-i spargă pieptul; cînd asistenta tăcu, nimic n-o mai reţinu pe Liza în cameră. Fugi peste cîmp pînă la pădure, se aruncă pe un trunchi de copac şi plînse pînă nu mai putu. Dar erau lacrimi de uşurare. Deodată, se ridică cu o săritură, îşi şterse lacrimile şi se îndreptă spre căsuţa familiei Kohler, cu faţa radiind de bucurie.

Ursula era în grădină, în spatele unui tufiş; culegea coacăze. O văzu pe Liza venind pe cărare. Intrigată, Ursula îi fugi în întîmpinare prietenei sale care părea atît de emoţionată. Liza îi sări de gît.

„Ursy, închipuieşte-ţi ce-am aflat tocmai acum de la asistenta socială; tatăl meu este în cer! Iar eu, mă voi duce şi eu acolo; sunt sigură de asta".

Ursula rămase mută de uimire şi de bucurie.

„Liza, draga mea Liza!" strigă ea în cele din urmă, „este minunat! Ce frumoasă va fi viaţa de acum încolo!"